

URIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

М. Улещук

Serie nouă, nr. 477-478 / aprilie 2023

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Dragi ucraineni,

În numele Uniunii Ucrainenilor din România, vă urez Paște Fericit, cu speranță, lumină și bucurie!

Sfânta sărbătoare a Învierii Domnului să vă lumineze deopotrivă casa și sufletul, să vă călăuzească pașii în pace și armonie, pentru a vă bucura împreună cu cei dragi de darul neprețuit care este viața!

Domnul să vă binecuvânteze în această Zi Sfântă, să vă dea credință, puterea de a săvârși fapte bune, sănătate și liniște sufletească!

Hristos a Înviat!

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România,
Deputat Nicolae Miroslov PETREȚCHI

Din sumar:

- ◆ Din agenda deputatului UUR ➤ pag. 2
- ◆ Cronica activității UUR ➤ pag. 4
- ◆ Forum economic transfrontalier ➤ pag. 5
- ◆ Laborator de limba ucraineană, la Lugoj ➤ pag. 6
- ◆ Inaugurarea Centrului Cultural Româno-Ucrainean, la Galați ➤ pag. 6
- ◆ Taras Șevcenko, omagiat la Cluj-Napoca ➤ pag. 8
- ◆ Proiect educațional, la Rona de Sus ➤ pag. 9
- ◆ Taras Șevcenko, omagiat la Căndești ➤ pag. 10
- ◆ Teatrul „Ivan Franko” al Filialei București a UUR ➤ pag. 11
- ◆ Avem campioni la Botoșani și Poienile de sub Munte, Maramureș ➤ pag. 15
- ◆ Învierea Domnului și Învierea Omului ➤ pag. 16

DEMERSURI PENTRU REZOLVAREA PROBLEMELOR SEMNALATE DE CETĂȚENI

DJ 185, care leagă localitatea Lunca la Tisa, județul Maramureș, de restul județului, este în pericol să devină impracticabil, după ce o porțiune considerabilă de carosabil s-a prăbușit anul trecut, cu risc ridicat de producere a unor accidente. Mai mult decât atât, porțiunea prăbușită de drum poate afecta inclusiv linia de cale ferată din proximitate și poate, astfel, perturba sau chiar întrerupe traficul feroviar.

După ce, anul trecut, atât deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, cât și autoritățile publice locale au sesizat problema respectivă autorităților județene, abia, la data de 23 februarie a.c., o delegație s-a deplasat la fața locului, constatând agravarea fenomenelor de alunecare de teren.

Din cauza lipsei unei intervenții prompte a autorităților locale, masa de pământ aflată în mișcare a început să afecteze inclusiv limita gabaritului căii ferate paralele cu porțiunea de drum afectată, punând în pericol nu doar stabilitatea drumului, ci și siguranța infrastructurii și a traficului feroviar, cu posibilitatea producerii unor evenimente nedorite pentru participanții la trafic.

În cazul prăbușirii versantului, situație probabilă în lipsa unor măsuri concrete imediate, atât circulația rutieră, cât și cea feroviară (care leagă Maramureșul istoric de restul țării, inclusiv de Ucraina) vor fi blocate, iar localitatea Lunca la Tisa va rămâne complet izolată.

Astfel, luând în considerare nevoia urgentă de intervenție asupra DJ 185, Nicolae-Miroslav Petrețchi i-a semnalat prim-ministrului Nicolae Ciucă această problemă majoră, solicitându-i aprobarea unor măsuri imediate în vederea soluționării problemei semnalate și pentru a preveni pericolul izolării localității și întreruperii traficului feroviar.

Dezvoltarea infrastructurii locale trebuie să reprezinte mereu o prioritate pentru orice coaliție guvernamentală. Cu toate acestea, încă există situații în care, din varii motive, autoritățile locale întâmpină dificultăți în accesarea fondurilor.

Un astfel de exemplu îl regăsim în comuna Brodina, județul Suceava, care, prin autoritățile locale, a depus spre finanțare către Compania Națională de Investiții, încă în anul 2020, proiectul „Sală de sport, sat Brodina, comuna Brodina, județul Suceava”. După doi ani, în octombrie 2022, ca răspuns la o adresă către CNI în vederea comunicării stadiului proiectului, UAT Brodina a primit o solicitare de completare a anumitor documente în vederea promovării obiectivului de investiții în etapa a doua.

Cu toate că autoritățile locale au transmis documentele solicitate în timp util, până în prezent nu au primit alte informații legate de stadiul proiectului sau de conformitatea documentelor depuse.

Drept urmare, în vederea clarificării celor menționate mai sus și în speranța rezolvării urgente a acestei probleme, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi s-a adresat ministrului dezvoltării, lucrărilor publice și administrației, Cseke Attila.

DECLARAȚII POLITICE ÎN CAMERA DEPUTAȚILOR

Acum 19 ani, în ziua de 2 aprilie 2004, la sediul NATO de la Bruxelles, a fost arborat pentru prima dată drapelul României. De la tribuna Parlamentului, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi a dorit să sublinieze că acesta reprezintă

unul dintre cele mai importante momente din istoria noastră contemporană, iar datorită acestui fapt, astăzi, țara noastră beneficiază de cele mai puternice garanții de securitate, în același timp, demonstrându-și rolul determinant ca furnizor de securitate în regiune și în lume.

Înființarea Alianței a venit ca o necesitate pentru garantarea valorilor democratice, punându-se accent pe viața cetățenilor, cu rol determinant în asigurarea suveranității și integrității teritoriale a statelor membre.

Provocările tot mai complexe care au culminat cu războiul ilegal și neprovocat declanșat de Federația Rusă împotriva unui stat suveran și independent, Ucraina, ne-au demonstrat că trebuie să continuăm consolidarea NATO, ca bază a apărării noastre colective. Sunt ferm convins că aderarea Finlandei, care a devenit oficial cel de al 31-lea membru al NATO, ne va face și mai puternici în fața multiplelor amenințări de securitate.

În același timp, agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei ne-a unit și a consolidat și mai mult solidaritatea statelor membre în sprijinirea eforturilor legitime de autoapărare a Ucrainei împotriva aspirațiilor expansioniste ale Rusiei, România contribuind multidimensional în sprijinirea Ucrainei și a refugiaților ucraineni.

Cu toate acestea, în continuare, trebuie să rămânem atenți la situațiile de criză cauzate de acțiunile hibride ale Rusiei care se înmulțesc și care, prin răspândirea unor idei și concepții false, inclusiv prin încercarea de a specula sentimentele de nesiguranță și de nemulțumire ale cetățenilor, au ca scop principal să slăbească și să dezbine statele-membre NATO, utilizând în acest demers malefic discursuri populiste, bazate de multe ori pe pretense apeluri la unitate, instrumentul real folosit fiind divizarea, discursul bazat pe ură, xenofobie sau alte forme de intoleranță.

Cu siguranță, împreună vom reuși să apărăm, în continuare, valorile fundamentale ale lumii civilizate, pentru care vecinii și prietenii noștri ucraineni luptă cu prețul vieții, a declarat Nicolae-Miroslav Petrețchi.

Ucraina este un important partener comercial și economic al României, cu un potențial deosebit de cooperare economică. De la tribuna parlamentului, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi a amintit că schimburile economice cu Ucraina au avut o dinamică ascendentă începând cu anul 2016, cu mici fluctuații în ultimii ani. Aproximativ 600 de companii românești au exportat în Ucraina, iar aproape 1350 au importat. Cu cele peste 1000 de societăți româno-ucrainene înregistrate în România, Ucraina se află în top 10 destinații pentru investițiile străine directe ale românilor.

Cu o frontieră comună de peste 690 de km, în ultimii ani, România și Ucraina au demarat mai

multe programe și proiecte comune, care au drept scop dezvoltarea durabilă a ariei de graniță dintre cele două țări. Valoarea finanțării acestor proiecte comune depășește 80 milioane de euro, fiind contractate 64 de proiecte mari de infrastructură, investiții în infrastructura de sănătate în zona de frontieră, precum și în consolidarea capacității de prevenire a criminalității și de intervenții comune în situații de urgență în regiunile de frontieră ale celor două state.

Se poate observa că, în ciuda contextului geopolitic complicat, România și Ucraina continuă să-și consolideze relațiile comerciale și sociale bilaterale. În acest sens, în ultimii doi ani, au fost redeschise trei noi puncte de trecere a frontierei, fiind modernizate zeci de km de cale ferată normală și largă la granița cu Ucraina, înregistrând creșteri ale volumului de trafic de mărfuri în toate stațiile feroviare de frontieră.

În acest context, la inițiativa Uniunii Ucrainenilor din România și a Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți, la data de 16 martie a.c., la Cernăuți a avut loc un forum, la care au participat reprezentanți ai mediului de afaceri din România și Ucraina. Evenimentul a fost unul de succes, reușind să adune 27 de reprezentanți ai unor societăți din șapte județe ale României, respectiv peste 40 de reprezentanți ai IMM-urilor din Ucraina, și a avut drept scop creșterea potențialului de cooperare între reprezentanții mediului de afaceri românesc și ucrainean. UUR va continua astfel de întâlniri periodice, pentru a stimula inițiativele de cooperare transfrontaliară.

Prin educație performantă înțelegem o educație care formează cât mai mulți elevi cu rezultate școlare deosebite, elevi care participă la concursuri și olimpiade naționale și internaționale sau testări naționale etc.

De la Tribuna Camerei Deputaților, Nicolae-Miroslav Petrețchi a subliniat că un învățământ de calitate se caracterizează și printr-o participare activă la toate nivelurile de învățământ, cu o rată a abandonului cât mai scăzută și un procent cât mai ridicat al absolvenților integrați socio-profesional.

Pe lângă creșterea nivelului de pregătire a corpului profesoral și modernizarea tehnico-materială a unităților de învățământ, calitatea actului educațional poate fi îmbunătățită și prin echilibrarea numărului de elevi dintr-o clasă sau organizarea de programe educaționale extracurriculare și de sprijin educațional, care includ și recompensarea elevilor pentru rezultate deosebite.

Uniunea Ucrainenilor din România a înțeles acest aspect, motiv pentru care, anual, organizează zeci de concursuri tematice și tabere pentru elevii cu rezultate excepționale, iar urmare a dialogului continuu cu Ministerul Educației, inspectoratele școlare județene și conducerea școlilor, pentru prima dată, în acest an, în ciuda lipsei unui reprezentant al departamentului pentru minorități din cadrul Ministerului Educației, numărul participanților la concursurile și olimpiadele școlare, precum și rezultatele acestora sunt în creștere.

Totodată, pentru stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar, deputatul a propus modificarea articolului 110, alin. (4) din Legea 227/2015, prin diferențierea prevederilor legate de premii obținute la concursurile școlare/extrascolare de celelalte premii, inclusiv prin majorarea plafonului neimpozabil pentru premiile obținute de elevi, studenți și cadrele didactice coordonatoare, ca urmare a participării lor la competiții școlare/extrascolare, de la 600 lei la 1200 lei.

Observator

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Ședința ordinară a Consiliului (Radei) UUR, convocată de președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae-Miroslav Petrețchi, a avut loc, la data de 22 martie, la sediul central al Uniunii, situat în municipiul București, str. Radu Popescu, nr. 15, sector 1.

În prima parte a lucrărilor, departamentul administrativ a prezentat informările realizate de compartimentele resurse umane și contabilitate cu privire la situația financiar-contabilă pentru luna februarie 2023, precum și rezultatele reieșite atât în urma analizei pe categorii a cheltuielilor efectuate la nivelul filialelor, cât și din verificarea decourilor transmise de președinții de filiale.

Ședința de lucru a continuat cu prezentarea și aprobarea devizelor estimative pentru acțiunile planificate a se desfășura în luna aprilie 2023, care, în principal, s-au referit la organizarea și desfășurarea unor acțiuni specifice, și anume: „Concurs de recitare a poeziei ucrainene – faza județeană”, „Sărbătorim împreună Zilele Municipiului Botoșani”, „Întâlnirea cititorilor cu scriitorii – Filiala Arad”, „Simfonii de primăvară – ediția a IV-a”, „OTUR – Campionatul județean de mini fotbal”, „Paștele Ortodox – din cadrul Clubului copiilor ucraineni”, „105 ani de la nașterea poetului Olesi Honcear 1918-1995”, „Ziua Internațională a Monumentelor și Locurilor Istorice, Ziua Cărții și a Drepturilor de Autor”, „Cântece și dansuri de pe Valea Ruscovei”, „Olimpiada de limba ucraineană – etapa națională”, „Tradiția încondeierii ouălor la ucraineni”, „Creatori de artă populară ucraineană”, „120 de ani de la nașterea scriitorului ucrainean Heorhii Șkrupii” ș.a. Toate devizele prezentate de filiale și de comisiile de specialitate au fost aprobate, iar, acolo unde su-

mele solicitate au fost mai mari decât cele prevăzute în planul anual de cheltuieli, acestea au fost suplimentate.

Lucrările Consiliului au continuat cu prezentarea de către președintele UUR a referatelor de necesitate pentru luna aprilie 2023. Prin acestea, filialele și comisiile de specialitate ale Uniunii au solicitat alocarea de fonduri pentru: desfășurarea ședințelor de Comitet și participarea la ședințele Consiliului UUR, plata cheltuielilor gospodărești, achiziția obiectelor de uz casnic și gospodăresc, de materiale consumabile, de combustibil și de electrocasnice, achiziționarea de costume tradiționale, renovare sedii etc. În urma dezbaterilor, au fost aprobate toate referatele.

Au urmat, ca puncte distincte pe ordinea de zi analizarea investițiilor pentru trimestrul al II-lea al anului 2023 și analizarea propunerilor editoriale pentru trimestrul al II-lea al anului în curs. Membrii Consiliului au hotărât ca propunerile editoriale să fie analizate în cadrul următoarei ședințe.

Potrivit bunelor practici statornice în activitatea conducerii UUR, dl președinte a expus, în sinteză, activitățile desfășurate în calitate de deputat, problemele în detaliu urmând a fi prezentate într-un material care va fi publicat în perioadele UUR.

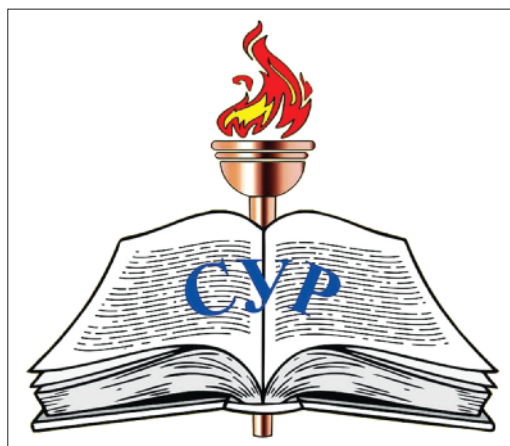
Spre sfârșitul lucrărilor ședinței, au fost analizate și dezbătute diverse probleme organizatorice privind desfășurarea activității Uniunii Ucrainenilor din România, printre care: invitația la Festivalul Intercultural Sighișoara, ProEtnica 2023, care se va desfășura în perioada 24-27 august 2023; solicitarea de a susține financiar cazarea și masa membrilor trupei Teatrului Academic Regional de Muzică și Dramă din Lviv, care se va afla în turneu, în scopuri caritabile, în a doua jumătate a lunii mai a.c.; invitația din partea Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, la evenimentul media „Televiziunea Națională Plus – UZPR Iași 2023”, în perioada 30-31 martie 2023; editarea suportului de curs „Limba română pentru ucraineni”.

La încheierea ședinței, Consiliul Uniunii a adoptat hotărâri pentru fiecare dintre problemele și măsurile analizate și aprobate, acestea fiind semnate de toți membrii Radei.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc la o dată și într-o locație care vor fi comunicate în timp util filialelor.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România

Dragi ucraineni,

Ne aflăm în pragul celui mai complex an preelectoral pe care l-a cunoscut România de după 1989, având în vedere că, în 2024, vor avea loc patru runde de alegeri: prezidențiale, parlamentare, locale și euro-parlamentare. Prin urmare, anul 2024 va fi decisiv pentru viitorul democratic al României, respectiv pentru noi toți.

După ce am depășit efectele crizei generate de pandemie, la

începutul anului 2022, economia intrase într-un proces de redresare, însă șocul invadării Ucrainei de către Rusia a adus noi provocări pentru populație, generând o adevărată avalanșă a scumpirilor, care au pornit de la majorarea prețului la resursele energetice. În aceste circumstanțe, extrem de dificile pentru populație, apar diverse persoane și formațiuni politicianiste care se erijează în portavocea celor mulți și nedreptățiți. Însă cu toții trebuie să fim conștienți de faptul că retoricile populiste sunt atractive și promițătoare, dar consecințele populismului s-au dovedit a fi, de-a lungul istoriei, devastatoare, iar prețul unor decizii greșite îl vor plăti generațiile viitoare, adică copiii noștri.

Chiar dacă discursul populist se bazează, de cele mai multe ori, pe pretenția unificării populației, instrumentul real folosit de cei care îl promovează este divizarea, discursul bazat pe ură, xenofobie sau alte forme de intoleranță. În majoritatea cazurilor, adepții politicienilor populiste au mesaje contradictorii, vorbesc despre unitate și consolidare socială, însă încurajează polarizarea societății și prosperă de pe urma conflictelor sociale. Toate acestea reprezintă un risc imens pentru calitatea democrației și protecția drepturilor fundamentale, inclusiv cele ale minorităților naționale. Populismul în sine reprezintă un pericol la adresa democrației, care presupune consens și toleranță.

În tot acest context tumultuos, în ultimii ani, ucrainenii din România au demonstrat, de nenumărate ori, că sunt o comunitate puternică, solidară, loială, unită în jurul valorilor sale tradiționale, creștine, democratice, contribuind la dezvoltarea societății românești pluraliste, democratice și multiculturale, care asigură un climat sănătos pentru buna conviețuire și coexistență între „majoritate” și „minoritate”.

SCRISOARE DESCHISĂ

La alegerile locale din 2020, candidații Uniunii Ucrainenilor din România au obținut cele mai bune rezultate din ultimii 30 de ani, aducându-și 40 de locuri de consilieri locali, față de 13 consilieri aleși în 2016, doborând recordul din legislaturile anterioare. Acestei creșteri de aproximativ 300% (față de anul 2016) i se adaugă obținerea, pentru întâia oară, a unui portofoliu de primar.

Rezultatele foarte bune au marcat sfârșitul multor ani de apatie, de autosuficiență, ani în care ne-am complăcut ca excelenții gospodari ucraineni să fie racolați de partide politice, acceptând ca pe o fatalitate că noi suntem o formațiune mai mult decorativă. În acești ani, aleșii UUR de la toate nivelurile de reprezentare, de la primării la parlament, au dat dovadă de responsabilitate, seriozitate, implicare și eficiență în rezolvarea numeroaselor probleme cu care se confruntă populația, demonstrând că sunt demni de încrederea celor pe care îi reprezintă.

În același timp, UUR primește semnale că, pe alocuri, se încearcă răspândirea unor idei sau concepții false, multe dintre ele fiind teze ale propagandei rusești, cu intenția clară de a dezbina și de a atrage noi adepți. De cele mai multe ori, aceasta se face prin accentuarea nemulțumirii populației ucrainene și prin încercarea de a specula un sentiment de nesiguranță și de dezaprobare care există la o parte a societății. Regretăm faptul că unele formațiuni politicianiste recurg la asemenea comportamente nedemne și retorici periculoase, dar suntem conștienți că oamenii vor conștientiza pericolul discursului populist, pe fondul crizei economice și de securitate, alimentat de Rusia. Noi avem altă miză, nobilă, curată, civică. Doctrina noastră este păstrarea identității etnice, programul nostru este aplicarea efectivă a drepturilor constituționale, țelul nostru este să ne afirmăm cu demnitate atât ca ucraineni mândri de tradițiile lor, cât și ca onești și loiali cetățeni ai țării în care trăim.

Consiliul Uniunii Ucrainenilor din România face apel la membrii comunității ucrainene să manifeste o atenție sporită la promisiunile electorale inefabile, demagogice, populiste și chiar periculoase pentru prosperitatea comunității din care fac parte și a României, în general, și să nu se mai lase atrași de ofertele iluzorii sau de soluțiile simpliste ale grupărilor populiste.

Evitați orice joc politicianist, populist sau extremist!

Consiliul (Rada) UUR

CRONICA ACTIVITĂȚII UUR

Filiala Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la 10 martie, o manifestare dedicată comemorării poetului național al Ucrainei, Taras H. Șevcenko. Evenimentul a avut loc la bustul acestuia, amplasat în Piața Vasile Lucaciu din Satu Mare. Manifestarea a început cu un discurs emoționant al dr. Liuba Horvat, secretar general al UUR și președintele Filialei Satu Mare a UUR, care a evocat viața și opera poetului.

În continuare, au luat cuvântul personalități importante din domeniul cultural și politic, printre care președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae-Miroslav Petrețchi, prefectul județului Satu Mare, Radu Roca, președintele Consiliului Județean, Pataki Csaba, și prof. univ. dr. Stanislav Karaman de la Universitatea din Kiev.

Momentul artistic a fost susținut de refugiată Olga Karaman, care a recitat o poezie, și de grupul folcloric ucrainean „Miculeanca” din Micula, care a prezentat un scurt program artistic, ce a cuprins inclusiv dansuri și cântece tradiționale ucrainene.

La finalul evenimentului, au fost depuse coroane de flori în memoria poetului național al Ucrainei, Taras Șevcenko, din partea UUR și a mai multor instituții și primării din județ. Manifestarea a reușit să aducă omagiu unui poet remarcabil și să promoveze cultura și tradițiile ucrainene în România.

Ziua femeii a fost sărbătorită într-un cadru festiv la Filiala Arad a Uniunii Ucrainenilor din România, la data de 11 martie. Președintele UUR Arad, Gavrilă Miculaiciuc, s-a implicat activ pentru ca evenimentul să evidențieze respectul și aprecierea acordate femeilor și rolul important al acestora în societate.

Sărbătoarea a avut loc într-un decor frumos amenajat, unde au fost așteptate să participe la un program artistic susținut de copii, doamne și domnișoare din localitățile Târnova, Dud, Chier, Chișlaca, Vasile Goldiș și Măderat. Copiii au cântat, au recitat și au dansat, bucurându-le pe mamele și bunicile lor.

În semn de apreciere și recunoștință pentru toate femeile prezente, Gavrilă Miculaiciuc a dăruit fiecăreia câte o floare, simbol al primăverii și al speranței pentru un viitor mai bun. Gestul său a fost emoționant, iar doamnele au rămas profund impresionate și recunoscătoare pentru atenția acordată.

Prin evenimentul organizat, Filiala Arad a UUR a transmis ideea că femeile sunt nestemate care merită să fie sărbătorite în fiecare zi pentru ceea ce sunt și pentru contribuția lor zilnică în evoluția familiei și a comunității.

Filiala Tulcea a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la 23 martie, un eveniment deosebit de important dedicat poetului național Taras H. Șevcenko, una dintre cele mai reprezentative personalități culturale ale Ucrainei, simbol al luptei pentru libertate și dreptate.

Manifestarea a debutat cu depunerea de coroane la Rotonda personalităților din municipiul Tulcea, la bustul poetului, unde au participat personalități importante, printre care președintele UUR, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, secretarul general al Uniunii și președinte al Filialei Satu Mare, Liuba Horvat, vicepreședintele Consiliului Județean Tulcea, Mihai Huleni, precum și patru reprezentanți ai administrației locale din regiunea ucraineană Zaporijie, alături de membrii Organizației locale Tulcea.

După depunerea de coroane, evenimentul a continuat cu o masă rotundă, desfășurată la Sala „Mihail Kogălniceanu” a Consiliului Județean Tulcea.

Celor menționați anterior li s-au adăugat și primarul municipiului Tulcea, Ștefan Ilie, din partea Inspectoratului Școlar Județean Tulcea, Liuba Bucioc, și din partea Comunității Rușilor Lipoveni, Nadia Ignatencu. Dezbaterile s-au axat pe opera poetului Taras Șevcenko și importanța acesteia pentru independența și libertatea Ucrainei.

De-a lungul discuțiilor, cei patru reprezentanți din Ucraina au acordat plachete și distincții unor reprezentanți ai județului în semn de recunoștință.

La finalul prezentărilor, cele două grupuri vocale ale organizației Tulcea au recitat poezii și au interpretat melodii, toate din opera marelui poet.

Manifestarea a avut o semnificație aparte pentru comunitatea ucraineană din România și pentru întreaga comunitate culturală. Prin intermediul evenimentului, Uniunea Ucrainenilor din România a subliniat, încă o dată, importanța păstrării tradițiilor și a culturii în contextul globalizării, dar și rolul fundamental pe care îl are cultura în promovarea dialogului intercultural și a păcii în lume.

Filiala UUR Suceava a organizat, în ziua de 26 martie, la Negostina, comuna Bălcăuți, un amplu eveniment de comemorare a poetului național ucrainean Taras H. Șevcenko. Sfânta liturghie și slujba de pomenire pentru poetul ucrainean a fost oficiată de părintele Daniel Petrașuc la Biserica Ortodoxă „Sf. Mare Mucenic Dimitrie” din localitate.

Un moment de reculegere, o plecăciune de recunoștință, coroane și jerbe de flori au fost omagiile președintelui UUR, Nicolae-Miroslav Petrețchi, alături de Victor Hrihorciuc, vicepreședinte UUR, Mihai Mihăiescu, consilier pentru minorități din cadrul Prefecturii Suceava, Petru Crăciun, inspector general adjunct al ISJ Suceava, Traian Alin Pușcă, directorul Casei Corpului Didactic „George Tofan” din Suceava, Cristian Mocrei, inginer la Primăria Siret, Vasile Șoiman, primarul comunei Bălcăuți, Iulian Chideșa, viceprimar, reprezentanți ai Colegiului Pedagogic al Universității Naționale „Iurii Fedkovyci” din Cernăuți, Iryna Șteț, artist emerit al Ucrainei, reprezentanți ai UUR Suceava și ai UUR Negostina și Bălcăuți.

Nicolae-Miroslav Petrețchi a subliniat că Ucraina și România ocupă primele două locuri în lume privind numărul de busturi ale lui Șevcenko, în țara noastră existând șase, amplasate la Negostina, Sighetu Marmăției, Satu Mare, București, Lugoj și Tulcea. El a precizat că în Sighetu Marmăției se află Liceul Pedagogic ucrainean „Taras Șevcenko”, înființat în 1997, instituție unde tinerii de etnie ucraineană din Maramureș pot continua studiul limbii materne. Deputatul și-a reeditat convingerea, exprimată încă de la declanșarea războiului Rusiei împotriva Ucrainei, că națiunea ucraineană este puternică și va învinge, la fel cum a supraviețuit Holodomorului provocat de bolșevici.

neană din Maramureș pot continua studiul limbii materne. Deputatul și-a reeditat convingerea, exprimată încă de la declanșarea războiului Rusiei împotriva Ucrainei, că națiunea ucraineană este puternică și va învinge, la fel cum a supraviețuit Holodomorului provocat de bolșevici.

În fața unui public numeros, elevii Școlii Gimnaziale Negostina au recitat și au cântat pe versurile lui Taras Șevcenko. Audiența a fost încântată de prestația grupurilor „Cervona Kalena”, „Vocile Negostinei”, „Kolomeika” din Siret, „Spivuci ukrainky” și a elevelor Ioana și Irina Petrașuc de la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava. O delegație a Colegiului Pedagogic al Universității „Iurii Fedkovyci” din Cernăuți, Ucraina, a răspuns invitației în proiectul educațional internațional „Elevi acum, profesori în devenire”, încheiat cu UUR Suceava și Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava.

Momente emoționante au fost create de invitatele speciale din Ucraina, Iryna Șteț, Alina Stratiy și Natalia Proțiu. Iryna Șteț le-a înmănat lui Ilie Sauciuc, Iulian Chideșa și Cristina Chideșa diplome din partea Administrației Sinodale a Clerului Militar al Bisericii Ortodoxe Ucrainene, drept mulțumire pentru implicarea în furnizarea de ajutoare umanitare pentru Ucraina.

«Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава / І воля святая!» („Luptați și veți învinge, / Dumnezeu vă va ajuta! / Cu voi este adevărul, cu voi este slava / Și voința sfântă!”) – Taras Șevcenko.

Filiala Iași a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat o acțiune literar-muzicală cu ocazia celei de-a 209-a aniversări de la nașterea poetului ucrainean Taras Hryhorovyci Șevcenko, întemeietor al limbii ucrainene moderne, cunoscut lumii culturale și sub numele de Marele Kobzar.

La eveniment, au participat reprezentanți ai autorităților locale, ai Universității „Alexandru Ioan Cuza”, ai Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă”, ai oamenilor de cultură și artă – scriitori, muzeografi, actori –, ai instituțiilor și organizațiilor colaboratoare și un număr mare de refugiați, membrii și simpatizanți ai Filialei ieșene.

Acțiunea a început cu un cuvânt din partea președintelui Filialei Iași a Uniunii Ucrainenilor din România, Victor Hrihorciuc, care a prezentat succint personalitatea culturală a lui Taras Șevcenko. După deschiderea oficială, invitații au păstrat un moment de reculegere în memoria poetului și a tuturor celor care au murit apărând independența și integritatea teritorială a Ucrainei, de mai bine de un an de la începutul invaziei Federației Ruse.

Programul artistic a fost susținut de grupul vocal „Cervona Kalyna” din cadrul Filialei Suceava a UUR, Organizația locală Negostina, cu un colaj de cântece populare ucrainene pe versurile lui Șevcenko și cu recitări de poezii din opera scriitorului, în interpretarea elevilor Școlii Gimnaziale din Negostina. Scriitorii ieșeni și reprezentanții refugiaților din Iași, participanți constant la evenimentele filialei, au susținut, la rândul lor, un recital de poezie.

Invitații au avut posibilitatea să admire câteva roll-upuri și postere dedicate poetului Taras Șevcenko și o expoziție de carte, ziare și reviste editate de Uniunea Ucrainenilor din România. Evenimentul a fost filmat de o echipă a televiziunii locale, urmând a fi difuzat pe postul TVR 3, în perioada următoare, împreună cu interviurile organizatorilor și ale participanților.

În fiecare an, în luna martie, ucrainenii onorează memoria Marelui Kobzar, poet, scriitor, artist, persoană publică, filozof, politician, folclorist ucrainean, omul care și-a dedicat viața conservării și răspândirii înțelepciunii populare originale atât în strânsă legătură cu vechea cultură a cazacilor, cât și cu tradițiile și obiceiurile ucrainene.

FORUM ECONOMIC TRANSFRONTALIER

Totul a început la data de 15 iulie 2022, când o mică delegație a Uniunii Ucrainenilor din România, sub conducerea președintelui UUR, dl Nicolae-Miroslav Petrețchi, deputat în parlamentul României, s-a deplasat la Camera de Comerț și Industrie din Cernăuți, la invitația președintelui acesteia, dl Vasyl Lyakhovych, pentru a participa la o masă rotundă cu tema „Posibilități de cooperare între instituțiile, asociațiile și organizațiile neguvernamentale ale Ucrainei cu Uniunea Ucrainenilor din România și cu organizații similare din România, în special din județele cu o populație majoritară ucraineană, și nu numai, în promovarea produselor producătorilor locali pe piața românească”.

În cadrul primei întâlniri de lucru, au fost puse bazele viitoarelor colaborări. În primul rând, partea ucraineană, prin președintele Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți, respectiv prin reprezentanții din partea organelor locale și a oamenilor de afaceri prezenți la întâlnire, a prezentat o listă de priorități privind colaborarea în actualele condiții complexe pentru economia ucraineană, generate de agresiunea militară a Federației Ruse, când oamenii de afaceri din Ucraina au nevoie de susținere și, în primul rând, de parteneriate și de noi piețe de desfacere pentru produsele lor. Președintele Uniunii Ucrainenilor din România a prezentat o informare detaliată despre implicarea Uniunii în sprijinirea refugiaților, sub toate aspectele, din primele zile ale invaziei Federației Ruse și până în prezent.

A doua întâlnire de lucru a avut loc la 4 noiembrie 2022, când o delegație din partea Uniunii Ucrainenilor din România, condusă de președintele organizației, dl deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi, a predat Administrației Militare Regionale Cernăuți un lot de generatoare electrice puternice, care au fost achiziționate din fondurile proprii ale UUR și destinate regiunii Cernăuți. În aceeași zi, a avut loc și o întâlnire de lucru cu conducerea Camerei de Comerț și Industrie din Cernăuți, ocazie cu care s-a semnat un protocol de cooperare între cele două organizații. Documentul prevede, printre altele, colaborarea părților în dezvoltarea relațiilor comerciale și economice între reprezentanții mediului de afaceri din Ucraina și România, promovarea cooperării investiționale reciproc avantajoase, asistență în stabilirea de contacte economice și culturale între comunitățile ucrainene din România și comunitățile teritoriale din regiunea Cernăuți, sprijinirea activităților culturale și educaționale ale ucrainenilor din România. În cadrul discuției privind starea de implementare a înțelegerilor convenite în cadrul întâlnirii antreprenorilor din regiune cu conducerea Uniunii Ucrainenilor din România (din 15 iulie 2022), s-a subliniat necesitatea organizării, în viitorul apropiat, la sediul Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți, a unui forum economic al reprezentanților mediului de afaceri din rândul etnicilor ucraineni din România și din cel al antreprenorilor din Ucraina. Părțile au convenit să continue dialogul și demersurile pe lângă factorii de răspundere pentru punerea în practică a celor convenite și stabilirea unui grafic de acțiune pentru perioada următoare.

Cu această ocazie, dl Nicolae-Miroslav Petrețchi a propus ca forumul oamenilor de afaceri români și ucraineni să se organizeze în România, cu implicarea Camerelor de Comerț din România, dar oferta nu a fost acceptată de partea ucraineană, ca urmare a situației din Ucraina și a restricțiilor impuse la ieșirea din țară pentru persoanele cu vârsta de până la 60 de ani.

În baza înțelegerilor anterioare și a Protocolului semnat la data de 4 noiembrie 2022, în ziua de 16 martie 2023, la Cernăuți, a avut loc o întâlnire între reprezentanții cercurilor de afaceri din rândul etnicilor ucraineni din România și cei ai antreprenorilor ucraineni, cu tema „Posibilitățile

de realizare a potențialului de afaceri al Regiunii Cernăuți și cooperarea în promovarea produselor producătorilor locali pe piața românească”. Evenimentul a fost organizat din inițiativa Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți și a Uniunii Ucrainenilor din România și a avut ca scop intensificarea contactelor de afaceri dintre reprezentanții oamenilor de afaceri ucraineni și români în contextul agresiunii militare ruse împotriva Ucrainei.

Delegația română participantă la forum a fost constituită din circa 30 de oameni de afaceri din județele Caraș-Severin, Timiș, Satu Mare, Maramureș, Suceava, Botoșani și Iași. Din partea ucraineană, la eveniment, s-au alăturat peste

40 de reprezentanți ai întreprinderilor mici și mijlocii, interesați să stabilească o cooperare cu potențialii parteneri români.

La partea oficială a întâlnirii de afaceri, au luat parte: președintele Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți, dl Vasyl Lyakhovych, președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, dl Nicolae-Miro-

slav Petrețchi, prim-adjunctul șefului OVA Cernăuți, dna Alyona Atamanyuk, adjunctul șef al Consiliului Regional Cernăuți, dl Mykhailo Pavlyuk, șeful Departamentului de dezvoltare din cadrul Consiliului local Cernăuți, dl Serhiy Bostan. Reprezentanții autorităților locale, printre altele, și-au exprimat recunoștința față de conducerea Uniunii Ucrainenilor din România pentru poziția clară pro-ucraineană, sprijinul politic, moral și material pe care Ucraina, în general, și regiunea Cernăuți, în special, o primesc din partea etnicilor ucraineni din România.

Președintele Camerei de Comerț și Industrie Cernăuți, dl Vasyl Lyakhovych, a menționat că acesta este primul eveniment de nivel internațional de o asemenea amploare, organizat în regiune de la începutul pandemiei de coronavirus și al agresiunii ruse. El a subliniat că întâlnirea de afaceri are ca scop stabilirea de noi legături comerciale și economice, intensificarea cooperării transfrontaliere reciproc avantajoase, stimularea cooperării mediului de afaceri, pentru a intra pe piețele internaționale, găsirea modalităților de depășire a obstacolelor existente în calea internaționalizării afacerilor și desfășurarea negocierilor cu potențialii parteneri. Președintele Camerei a făcut și o scurtă prezentare a domeniilor care ar putea prezenta interes pentru oamenii de afaceri din România, posibilitățile de cooperare și de afaceri și potențialul de investiții oferit de regiunea Cernăuți.

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România a asigurat partea ucraineană că problemele discutate și propunerile făcute vor fi analizate la nivelul conducerii, iar măsurile care se vor stabili se vor concretiza în planuri de acțiune atât la nivel central, cât și la nivel local, cu implicarea președinților filialelor județene.

În finalul alocuțiunii, dl Nicolae-Miroslav Petrețchi a apreciat că întâlnirea a fost de bun augur pentru relansarea colaborării dintre cele două părți și a subliniat că toate informațiile, mostrele de produse și ofertele comerciale relevante prezentate în cadrul întâlnirii și cele pe care le vom primi ulterior, în format electronic, vor fi oferite reprezentanților mediului de afaceri din România. De asemenea, și-a exprimat convingerea că produsele ucrainene de calitate și, în unele cazuri, inovatoare își vor găsi cu siguranță clienți pe piața din România.

În partea a doua a forumului, antreprenorii ucraineni și români au avut ocazia să poarte discuții constructive în format bilateral, urmate de prezentări ale propriilor produse. O atenție deosebită a fost acordată stabilirii de contacte de afaceri cu producătorii ucraineni de materiale de construcții, de produse agricole, din industriile ușoară și de prelucrare a lemnului, de echipamente electrice, de produse alimentare, din domeniul horticulturii etc. În cadrul forumului, cinci întreprinderi relocate din Harkiv, Sumy, Mykolaiv și Kiev au avut ocazia să-și prezinte produsele. În urma negocierilor, marea majoritate a firmelor și a companiilor ucrainene prezente la eveniment au stabilit contacte cu potențiali parteneri români sau au convenit asupra continuării demersurilor în acest sens.

La eveniment, a participat și consulul general al României la Cernăuți, dna Irina Loredana Stănculescu, care s-a întreținut cu participanții la forum.

La nivelul conducerii regiunii Cernăuți și al Uniunii Ucrainenilor din România, s-a ajuns la un acord pentru organizarea, în circa două luni, a unui forum economic ucrainean-român la Cernăuți, cu participarea oamenilor de afaceri din mai multe județe ale României și din alte regiuni ale Ucrainei.

Victor HRIHORCIUC,
președintele Filialei Iași a UUR

Laborator ultramodern de limba ucraineană, pentru liceeni din Lugoj

Începând cu luna martie, elevii ucraineni de la Liceul Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj își desfășoară activitățile educaționale dedicate studiului limbii materne într-un cabinet ultramodern, dotat cu laptop-uri, smart tables și aparatură audio-video performantă.

„Este o onoare pentru municipiul Lugoj să fie gazda acestui eveniment și, bineînțeles, este o obligație să ducem mai departe tradiția acestei secții de limba ucraineană, care a început să funcționeze în urmă cu 13 ani. Sunt 13 ani de muncă asiduă și iată că, acum, se văd rezultatele. Nu am fost singuri, ci în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România, Filiala Timiș, și cu Inspectoratul Școlar Județean Timiș, care au conlucrat, făcând posibil acest demers. Sperăm ca pe viitor rezultatele elevilor să fie cel puțin la fel de frumoase ca și până acum”, a susținut Anda Ursulescu Lungu, directorul Liceului Teoretic „Iulia Hasdeu” din Lugoj.

La inaugurarea laboratorului de limba ucraineană, a fost prezent alături de elevii și profesorii instituției preuniversitare, deputatul Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, care a afirmat: „Vă felicit pentru felul în care păstrați ce avem noi mai de preț: limba, cultura, tradițiile și obiceiurile ucrainene. Mă bucur că am găsit în această instituție oameni care au înțeles cât de importantă este pentru o minoritate, de fapt pentru orice popor, limba maternă și cât de important este ca noi să utilizăm toate pârgurile pe care statul român ni le

acordă. Limba noastră trebuie să o conservăm și, bineînțeles, s-o predăm mai departe. România este o țară exemplu de bune practici atunci când vorbim despre drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și vreau să vă spun că noi putem să vorbim astăzi despre o discriminare pozitivă. Iar dacă vorbim despre funcționarea claselor, știți și dumneavoastră că o clasă în care se studiază în limba maternă poate să funcționeze cu elevi mai puțini decât cea destinată studiului limbii române, tocmai în ideea de a promova și a susține învățământul în limba maternă. Însă tot acest proces depinde de dumneavoastră și de felul în care vă implicați să predați mai departe limba noastră ucraineană”.

Din partea Filialei Timiș a UUR, președintele Gheorghe Hleba a susținut că este un moment istoric în viața comunității ucrainene din zona de vest a țării: „Această secție de limbă ucraineană este foarte importantă pentru noi, de altfel, este rezultatul muncii noastre, a întregului colectiv de profesori și a membrilor Filialei UUR Timiș, care promovează cultura, tradițiile și limba maternă. Mulțumim instituțiilor partenere și, nu în ultimul rând, conducerii Uniunii Ucrainenilor din România pentru sprijinul de care au dat dovadă de fiecare dată. Cu această ocazie, elevilor și dascălilor de la clasă le urez mult succes! Și pentru că suntem în luna martie, lună dedicată poetului ucrainean Taras Șevcenko, voi spune precum el: învățați, citiți, cântați și nu vă rușinați de limba noastră maternă”.

Binecuvântarea laboratorului de limbă ucraineană și sfințirea acestuia au fost săvârșite de către parohul Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Lugoj, Ioan Virgil Brotnei, și de profesorul de religie din localitate, Gabriel Bilan. La inaugurarea cabinetului și la spectacolul dedicat „Zilei Internaționale a Limbii Materne”, au participat, alături de cei menționați în rândurile de mai sus, Ioan Covaci, președintele Organizației lugojene, Gavrilă Miculaiciuc, președintele Filialei arădene, Maria Szabo Condrei, inspectorul școlar de specialitate de la ISJ Timiș, Nicolae Bencar, directorul Școlii Gimnaziale Știuca, prezent împreună cu Vasile Bejera, primarul comunei. În ceea ce privește profesorii de limba ucraineană, au fost prezenți: Violeta Manzur, Mariana Cubaș, Ioan Smecicaș, Mioara Cinar, Oncia Maria și, nu în ultimul rând, numeroși reprezentanți ai comunității ucrainene din Banat.

Momentele artistice au fost susținute de către liceenii din cadrul ansamblului „Moloda Nadiia”, din Lugoj; de grupul „Kedrovena” din Petroasa Mare; de ansamblul vocal-instrumental „Harmonia” din Bethausen; de grupul de copii „Veseli Ditocike” din Știuca și de către elevii Școlii Gimnaziale Bîrna. O apariție surprinzător de plăcută a venit și din partea unui grup de copii de la Grădinița cu Program Normal din Știuca, preșcolari care au recitat poezii și au cântat în limba maternă.

Mihaela BUMBUC

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Nicolae-Miroslav Petrețchi, a participat, în ziua de 24 martie, la inaugurarea Centrului Cultural Româno-Ucrainean (CCRU), la invitația Facultății Transfrontaliere din cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați, cu ocazia aniversării a 75 de ani de la înființarea acesteia. Președintele UUR a fost însoțit de secretarul general al Uniunii, Irina-Liuba Horvat, și de președintele Filialei UUR Galați, Ileana Leon.

Evenimentul are o importanță deosebită pentru comunitatea academică româno-ucraineană și a fost organizat simultan cu un workshop inter-universitar România – Republica Moldova – Ucraina.

Centrul Cultural Româno-Ucrainean a fost înființat cu scopul de a promova și valorifica moștenirea culturală a celor două țări, având în vedere condițiile geografice și geopolitice specifice zonei transfrontaliere. Rolul centrului este de a sprijini educația permanentă, dezvoltarea și consolidarea parteneriatelor și a relațiilor de cooperare națională și internațională cu instituții, organizații și asociații culturale și științifice.

Președintele UUR, Nicolae-Miroslav Petrețchi, a transmis un mesaj de felicitare cu prilejul celei de a 75-a aniversări a Universității. În discursul său, acesta a subliniat importanța înființării Centrului Cultural Româno-Ucrainean și a făcut o trecere în revistă a legăturilor culturale dintre cele două țări. Președintele UUR a vorbit despre rolul important al minorității ucrainene din România, respectiv al minorității române din Ucraina, ca punte de legătură în consolidarea relației de cooperare dintre România și Ucraina. Nicolae-Miroslav Petrețchi a accentuat necesitatea identificării unor puncte de interes comun, în vederea asigu-

Inaugurarea Centrului Cultural Româno-Ucrainean la Universitatea din Galați

rării unei colaborări durabile și a dezvoltării unor relații bilaterale armonioase româno-ucrainene.

Peste 70 de personalități ale comunității academice gălățene, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior din Ucraina și din Republica Moldova, reprezentanți ai ambasadelor și ai misiunilor consulare, precum și ai Departamentului Românilor de Pretutindeni, au participat la evenimentul moderat de rectorul universității, prof. univ. dr. ing. Puiu Lucian Georgescu, și de către decanul Facultății Transfrontaliere, conf. univ. dr. Gina-Aurora Necula.

Deschiderea evenimentului a fost marcată de o slujbă de pomenire a victimelor războiului din Ucraina, precum și a tuturor celor care au contribuit la punerea pietrei de temelie a Facultății Transfrontaliere. Slujba a fost oficiată de reprezentantul Arhiepiscopiei Dunării de Jos, părintele Lucian Vasile Pietroaia, împreună cu preasfințitul părinte Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud.

Înființarea Centrului Cultural Româno-Ucrainean reprezintă un pas important atât în promovarea identității culturale și lingvistice a etnicilor români din fostele provincii istorice, cât și în consolidarea relațiilor culturale și științifice între cele două țări. Acesta constituie un exemplu concret al faptului că educația și cultura pot servi drept punți de legătură între comunități diverse, promovând astfel înțelegerea și cooperarea.

*Ileana LEON,
președintele Filialei Galați a UUR*

Gânduri de ziua ta, dragă Lectură

Dacă adresăm elevilor (și nu doar lor) întrebarea: „Ce alegem în secolul al XXI-lea: computerul, televizorul sau o carte?”, cei mai mulți vor alege computerul, apoi televizorul și foarte puțini – cartea. Tendința înlocuirii lecturii cu petrecerea timpului în fața televizorului sau a calculatorului este explicabilă prin prisma noului stil de viață, în care mass-media și internetul oferă informații de-a gata, într-o succesiune amănunțită de imagini ce nu lasă răgazul reflecției personale asupra celor receptate.

Tot mai mulți elevi se poziționează împotriva lecturii. Țin minte și acum, la una dintre orele de limba română care avea ca temă „textul argumentativ”, asemenea unui ghiocel-vestitor al lecturii, am pregătit mai multe citate despre beneficiile acesteia, ca, de exemplu: „A citi înseamnă a învăța. E o formă de experiență sau, mai bine zis, un multiplicator pentru experiențele noastre, căci, dacă ne-am mărgini la ceea ce putem trăi sau vedea în jurul nostru într-o viață de om, am fi foarte săraci”. (Nicolae Manolescu)

Doi elevi din clasă au subliniat beneficiile lecturii, fiind cititori activi, ceilalți au fost de părere că lectura nu este importantă pentru ei, spunându-mi: „Hai, doamna profesoară, lăsați-ne cu cititul, sunt oameni cu foarte mulți bani care în viața lor n-au citit nici măcar o carte.” (Elev anonim)

Noul stil de viață și cultul banului construiesc o lume în care cartea ca obiect cultural începe să-și piardă importanța și impactul asupra noii generații. Trist este faptul că dacă-i întrebi pe cei mici ce vor să devină când vor fi mari, tot mai mulți îți răspund cu nonșalanță: „Vedetă pe tik-tok”. „De ce?”, „Pentru că se câștigă bani ușor acolo”. Părinții acestor elevi sunt extaziați de alegerea copiilor, se plâng că elevii au prea mult de scris etc. În tot acest timp, consecințele faptului că elevii nu citesc sunt îngrijorătoare și se manifestă fie prin dificultăți de receptare și interpretare a fragmentelor de text citite la clasă, fie prin dificultăți în exprimarea unor opinii și judecăți și producerea unor mesaje scrise pertinente și coerente în legătură cu cele citite.

În fața acestei situații, profesorul se încapățânează să rămână ghiocelul care vestește lectura, având drept arme doar cuvântul și puterea exemplului, chiar dacă, uneori, este înfrânt de viscolul și gerul nepăsării.

Bălcăuți, 15 februarie 2023, Școala Gimnazială Bălcăuți

Vocea opiniei publice pune la zid manifestările organizate de Ziua Națională a Lecturii, cică „cititul la comandă nu e o soluție”. Precizez că nu e nimic făcut la comandă, doar că în astfel de zile putem valorifica „lectura de plăcere” a elevilor, căci să nu uităm limba română e disciplină de examen și amenințarea examenelor finale încorsetează atât profesorul, cât și elevul cu anumite rigori în derularea orelor de curs.

Jurnalul acestei zile creionate și coordonate de mine arată astfel:

Clasa a VII-a: „Cartea este un ospăț al gândurilor la care oricine este poftit.” (Eugenia Șincan)

Am avut bucuria să fiu invitată astăzi la un astfel de ospăț, unde am degustat împreună cu elevii o activitate deosebită pregătită de ei. Am savurat cartea preferată a fiecăruia și ne-am completat lista de lecturi viitoare.

Clasa a VI-a: Mulți copii se regăsesc într-unul din personajele cărții „Cititorul din peșteră” de Rui Zink. Împreună am încercat să înlănțuim „monstrul” – metafora tristă a lecturii în ziua de azi. A fost o minunată lecție de citit și sper că „monstrul” se va împrieteni cu cât mai mulți copii. Altfel, omenirea e în pericol, căci „Nu trebuie să arzi cărți ca să distrugi o cultură. Ajunge să faci ca lumea să nu le mai citească.” (Ray Bradbury)

Clasa a V-a: Cu cei de-a V-a, urcați într-un tren imaginar, am pornit într-o călătorie a basmului ucrainean, savurând atât scriitura, cât și o ceașcă plină cu ciocolată caldă. Este vorba despre basmul ucrainean „Povestea cântecului” cules de Vladimir Colin și apărut în volumul „Basmelor omului”.

Citind povestea, elevii au aflat despre peripețiile lui Vaniușa, băiatul unui țăran dintr-o lume de demult, în care cântecul și veselie erau ținute sub stăpânire de un călăreț de aramă. Vaniușa găsește în lumea de sub pământ cântecul și instrumentele muzicale și le aduce oamenilor pe pământ.

Caracteristicile unui text narativ

copiii le-au transpus în desen. Deoarece între titlu și conținutul textului există o strânsă legătură, iar tema centrală a basmului este răspândirea cântecelor în lume, pe coperta cărții, elevii au decis să deseneze lada de aramă găsită de Vaniușa, care conținea diverse instrumente muzicale: cobză, nai, fluier și multe altele.

Apoi, a fost povestit basmul. Fiecare grupă a povestit fragmentul care i-a fost repartizat, iar câteva dintre personaje și obiecte magice întâlnite au fost creionate de cititorii clasei a V-a.

La finalul activității, copiii au realizat un afiș cu desenele cărora le-au dat viață și, bineînțeles, interpretând cântecul în semn de mulțumire pentru cei care au eliberat cântecul din captivitatea Călărețului-de-Aramă.

Clasa a VIII-a: I. L. Caragiale afirma, în urmă cu aproape un secol, faptul că: „O carte bună de citire, în vârstă fragedă, este, poate, una din împrejurările cele mai hotărâtoare ale vieții unui om. Multe cariere intelectuale nu se datoresc altei împrejurări decât unei cărți căzute la vreme bună în mâinile unui copil, tot așa precum umbrele multor stejari seculari se datoresc căderii unei ghinde pe pământ prielnic”. Mă încapățânerez să cred că pledoaria mea pentru lectură va rodi măcar în câteva suflete. Azi, am devenit și mai încapățâ-

nată, când elevii acestei clase, în care predomină argumentele contra lecturii, s-au mobilizat și au pregătit o activitate dedicată acestei zile. Mi-au citit și versuri. Întrebându-i cum de au hotărât, totuși, să facă activitatea, aceștia mi-au răspuns: „Zi de zi profesorul încearcă să le călăuzească elevilor pașii în lumea cărților. Singur însă nu are șanse să reușească”.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Ziua Mondială a Scriitorului

Un scriitor nu își ia niciodată vacanță. Viața înseamnă pentru el fie să scrie, fie să se gândească la ce va scrie.

(Eugène Ionesco)

Sărbătorile vin, sărbătorile trec..., unele sunt remarcate, altele se succed neobservate. Sunt sărbători care se adresează unui număr mai mare sau mai mic de oameni, sunt sărbători naționale, religioase, profesionale etc. Sunt sărbători care se mai uită, dar sunt și sărbători care nu ar trebui uitate. În această categorie, aș include Ziua Mondială a Scriitorilor. De ce? Ce ar fi dacă n-ar exista scriitorii? Cum ar fi procesul de învățământ fără operele literare ale scriitorilor? Probabil ar fi mult mai puțin interesant, mai anost. Cum și-ar petrece oamenii timpul liber neavând la îndemână o carte de proză ori de poezie? Nu cred că ar răsfăța cărți de matematică, fizică sau altceva. Cum ar fi festivalurile fără cântece pe versurile poezilor îndrăgiți? Desigur, fie că n-ar fi deloc, fie că nu ar fi atât de diversificate și de atractive. Ce să mai vorbim de teatre și de cinematografe. Cum ar fi

fără piese de teatru sau fără filme? Și lista poate continua. În concluzie, este imposibil să ne imaginăm viața modernă fără literatură. Chiar și cei pentru care lectura nu este o preocupare preferată au tangență cu opere literare, pentru că un articol dintr-o revistă sau dintr-un ziar este tot opera unui scriitor.

Drept urmare, luna aceasta am celebrat Ziua Mondială a Scriitorilor, o categorie de oameni de cultură care își merită această sărbătoare.

În fond, ce este un scriitor? De-a lungul timpului, oameni de cultură și de artă au dat răspunsul la această întrebare, care, pe bună dreptate, este pe buzele nu numai ale cititorilor, ci și chiar ale scriitorilor. Iată ce a răspuns la această întrebare Camil Petrescu: „În scriitor e un om care exprimă în scris cu o liminară sinceritate ceea ce a simțit, ceea ce a gândit, ceea ce i s-a întâmplat în viață, lui și celor pe care i-a cunoscut, sau chiar obiectelor neînsufletește. Fără ortografie, fără compoziție, fără stil și chiar fără caligrafie”.

Și, în general, de ce citesc oamenii cărți? V-ați pus această întrebare? După părerea mea, în pri-

mul rând, pentru a obține cunoștințele necesare, pentru a învăța ceva nou și interesant. În al doilea rând, să evadeze din realitate. În al treilea rând, pentru „a-și omorî timpul” (de exemplu, în mijloacele de transport), deși, în zilele noastre, modalitatea cea mai populară de „a-ți omorî timpul” se reduce la folosirea telefonului cu tot felul de aplicații care mai de care dăunătoare unui stil normal de viață. Și, în al patrulea rând, pentru realizarea unei biblioteci proprii cu scriitorii preferați, căci doar un om nechibzuit ar aduna cărțile în bibliotecă personală la întâmplare sau după copertă ori în funcție de grosimea lor.

Și, astfel, ajungem la întrebarea: De ce scriu oamenii și devin scriitori în zilele noastre? Sunt mai multe opinii. De exemplu, o persoană scrie pentru a-și câștiga existența pe baza talentului, alta o face pentru recunoaștere și autorealizare. Sau, în general, scriitorii creează „pentru suflet”, adică scriu din plăcerea de a-și prezenta gândurile, trăirile sufletești, iar acest lucru nu este ceva neobișnuit.

(Continuare la pagina 12)

Victor HRIHORCIUC,
președintele Filialei Iași a UUR

Taras H. Șevcenko, omagiat la Cluj-Napoca

Este de neimaginat ca la începutul lunii martie, în fiecare an, ucrainenii, indiferent unde s-ar afla, să nu-l omagieze pe poetul, artistul și eroul lor național, Taras Hryhorovyci Șevcenko. Indiferent de vreme ori dacă este pandemie sau război ori calamitate naturală, ucrainenii, cu mic cu mare, se adună pentru a-l celebra pe cel care a rafinat limba ucraineană și a lăsat o urmă adâncă în arta picturii, gravurii și a desenului atât în cultura ucraineană, cât și în cea mondială.

Drept urmare, Filiala Cluj a Uniunii Ucrainenilor din România, în colaborare cu specializarea Limba și literatura ucraineană din cadrul Facultății de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”, a organizat la data de 11 martie a.c. manifestarea cultural-științifică „209 ani de la nașterea poetului Taras H. Șevcenko”.

Cuvântul de salut a fost rostit de către președintele Filialei, conf. univ. dr. Ioan Herbil, care a evidențiat faptul că omagierea an de an, în luna lui martie, a poetului național ucrainean Taras Șevcenko a devenit deja tradiție la Cluj-Napoca, de altfel, ca în toate filialele și organizațiile UUR, ucrainenii din România omagiindu-l pe poetul-prooroc prin diferite acțiuni și simpozioane dedicate vieții și activității sale monumentale.

Și de această dată, evenimentul dedicat Marelui Kobzar a îmbinat componentele științifică și artistică, în prima parte fiind prezentate comunicări despre viața și opera poetului național ucrainean, iar cea de-a doua fiind dedicată recitării de poezii și interpretării de cântece pe versurile lui Șevcenko.

Astfel, prima comunicare, intitulată „Crochiu biografic al lui Taras H. Șevcenko” a fost citită de către secretara Comitetului Filialei Cluj a UUR, Ana-Svetlana Onujec, fiind trecute în revistă momentele definitorii ale parcursului său existențial, care i-au marcat nu doar viața, ci și cariera plastică și literară.

În cea de-a doua comunicare, „Perioada celor trei ani (1843-1845) din creația lui Taras Șevcenko”, lector dr. Mihaela Herbil a vorbit despre cea mai prolifică perioadă din viața lui Șevcenko, când a scris capodoperele «Єретик» („Ereticul”), «Сліпий» („Orbul”), «Наймичка» („Slujnica”), «Кавказ» („Caucazul”), «І мертвим, і живим...» („Și celor morți, și celor vii...”), «Холодний Яр» („Râpa rece”), «Заповіт» („Testamentul”), «Великий лях» („Marele beci”), «Давидові псалми» („Psalmii lui David”) etc.

Ultima intervenție i-a aparținut lui Ioan Herbil, președintele Filialei Cluj a UUR, care a prezentat în PowerPoint monumentele ridicate în cinstea lui Taras Șevcenko atât în Ucraina, cât și cele din afara țării acestuia, oprindu-se, cu precădere, asupra celor șase monumente dedicate Marelui Kobzar pe teritoriul României: București (1952, 1998), Negostina (2005), Satu Mare (2009), Tulcea (2011), Lugoj (2015), Sighetu Marmației (2016).

Cea de-a doua parte, culturală, a fost un adevărat regal de poezie și de cântece pe versurile lui Taras Șevcenko, în interpretarea oaspeților din Ucraina, oameni extraordinari de talentați și de frumoși, care l-au omagiat pe Șevcenko, deși de-

parte de țară, cu patos și devoțiune, cu iubire și recunoștință.

Astfel, în debutul acestui segment, a evoluat formația „Trio Tutkevyci” care a susținut un recital de cântece pe versurile lui Taras Șevcenko. A urmat Oleksii Astafiev care a recitat trei poezii, succedat de Valentyna Boroviak și Vira și Maria Perederii. Hanna Lisityna a interpretat cântecul «Зоря моя вечірня» într-o variantă clasică, pe fondul muzicii beethoveniene. Grupul „Meeting Point”, sub îndrumarea Iuliei Skalska, a evoluat cu poezii, urmat fiind de Kateryna Turcyn care a citit poezia «Минають дні, минають ночі». Natalia Șevțova a interpretat cântecul «Ой, тумане». La finalul momentului artistic, Liza Kadelnyk, mezzosoprana Operei Naționale din Cluj-Napoca a încununat extraordinara prestație a celor enumerați, interpretând cântecul «Ребе та стогне Дніпр широкий» („Plânge Niprul și suspină”), în timp ce toți cei prezenți s-au ridicat în picioare, în semn de omagiu adus poetului național ucrainean Taras Hryhorovyci Șevcenko.

Una dintre refugiate ne-a declarat: „Nu credeam că ucrainenii din România îl pot omagia

atât de profund pe marele nostru poet și nici nu știam că există în România șase monumente ridicate în cinstea lui Taras Șevcenko. Se vede foarte clar că este și poetul nostru. Felicitări!”, iar o alta ne-a mărturisit: „Nu-mi place deloc faptul că trebuia să-mi părăsesc țara invadată de ruși, dar mă bucur că am nimerit într-o comunitate de ucraineni precum cea din Cluj-Napoca. Evenimentul de astăzi, dedicat Marelui Kobzar, prin tot ceea ce a cuprins el constituie încă o dovadă că ucrainenii trebuie să lupte pentru independența lor, pentru libertatea ucrainenilor și pentru marea lor cultură, care este apreciată, după cum am constatat azi, și în alte țări ale lumii. Clujul ne-a oferit astăzi posibilitatea de a-l omagia pe Taras Șevcenko, marele nostru poet, gânditor, artist și erou. Și când spun al nostru, mă refer la toți ucrainenii, indiferent în ce colț al planetei s-ar afla”.

Ioan HERBIL,
președintele Filialei Cluj a UUR

Proiect educațional „Să-l cunoaștem pe Taras Șevcenko”

Educația este, cu precădere, cea mai puternică armă împotriva vremurilor actuale, în care am uitat să răsfoim filele unor povești nemuritoare, să readucem și să aplicăm, în prezent, învățăturile poezilor și ale scriitorilor demult uitați, să mediatizăm literatura mai mult decât rețelele de socializare, care nu fac decât să îngroape și mai adânc memoria unor minți luminate, datorită cărora am câștigat un titlu în universul literar.

Școala Gimnazială Rona de Sus a desfășurat, la data de 23.03.2023, proiectul educațional intitulat „Să-l cunoaștem pe Taras Șevcenko”, activitate organizată de doamnele Larisa Petrețchi, Mariana Clemcovici, Olea Brumar Malearciuc și Iuliana Baboța, cadre didactice la unitatea de învățământ menționată. Cu multă trudă și interes pentru educația timpurie a micilor învățăcei, stimatele doamne au pregătit un eveniment interactiv și cultural, încărcat de energie pozitivă și de emoții.

Proiectul educațional a debutat prin cântece dedicate lui Taras Șevcenko, moment în care cadrele didactice prezente au cântat alături de cei mai mici până la cei mai mari copii, susținându-și elevii prin aplauze puternice și încurajându-i să fie deschiși și curajoși când vine vorba de a omagia o mare personalitate literară. Imediat după fredonarea cântecelor, pe diapozitivul realizat pentru captarea atenției, s-a derulat o mare parte din viața și opera poetului național, subliniindu-se importanța și rolul femeii în scrierile lui Șevcenko, făcându-se referire, în special, la poemul „Kateryna”. Pe fundalul poeziilor și al informațiilor interesante, rula cu duioșie cântecul „Plânge Niprul și suspină”, o melodie apăsătoare și, în același timp, înduioșătoare. Fiecare elev în parte a recitat câte o scurtă poezioară a poetului, timp în care

părinții acestora au stat cu sufletul la gură, simțindu-se fericiți că odraslele lor sunt atât de interesate de literatura ucraineană, încât recită versurile cu o trăire aparte.

Profesorii care au inițiat acest proiect educațional sunt, în primul rând, oameni valoroși și capabili de a duce mai departe învățăturile dobândite, iar, în al doilea rând, au puterea și norocul de a forma oameni, de a cultiva literatura în inimile celor mici și de a demonstra cu tărie că, indiferent de vârsta unui elev, poezia și cititul pot fi un punct de plecare în viață.

Dincolo de toate acestea, fiecare cadru didactic și-a exprimat într-un mod deosebit recunoștința față de munca pe care o depune cot la cot cu micii învățăcei, muncă deloc ușoară, care aduce o mare satisfacție la finalul unei zile. Doamnele Larisa Petrețchi, Mariana Clemcovici, Iuliana Baboța și Olea Brumar Malearciuc, cele fără de care acest proiect nu ar fi fost concretizat, au subliniat în fața tuturor participanților importanța literaturii ucrainene în școli. Privind în spatele experienței pe care au dobândit-o în atâția ani lucrați în domeniul educației, doamnele profesoare au verbalizat mândria pe care o simt pentru fiecare elev care a învățat o poezie sau care a reținut lecția predată cu atâta drag. Pe chipul firavelor învățătoare, s-a citit bucuria și împlinirea că au reușit să cultive literatura, în diversele ei forme, și-n cele mai mici colțuri ale sufletelor copiilor.

Acest proiect educațional s-a desfășurat în parteneriat cu Filiala Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din România, care a susținut dintotdeauna cultura, a susținut poporul ucrainean și a promovat literatura și evenimentele culturale în toate formele sale. Din partea Filialei Maramureș, au onorat cu prezența președintele acesteia, prof. Miroslav Petrețchi, președintele Organizației locale Lunca la Tisa, prof. Anna Sambor, prim-vicepreședintele UUR, prof. Vasile Pasenciuc, și Mihai Ioan Lauruc, membru al Uniunii Ucrainenilor din România. Reprezentanții Uniunii au ținut discursuri atât cu privire la importanța învățământului în limba ucraineană, cât și la necesitatea de a se studia intensiv în școli poezi de talia lui Taras Șevcenko, dar și orice subiect care dezvoltă intelectul unui elev în devenire.

Doamna Anna Sambor, președinta Organizației locale Lunca la Tisa a UUR și fost profesor de limba și literatura ucraineană, a simțit nevoia să încurajeze copiii și cadrele didactice din cadrul școlii, printr-un discurs laudativ adus atât literaturii ucrainene, cât și celor care o cunosc și o vorbesc. Însotită de cunoaștere și capabilă de a vedea frumosul în lume, doamna Sambor i-a îndemnat pe toți elevii prezenți să nu renunțe niciodată la a vorbi limba ucraineană, chiar și atunci când se vor afla, poate, în țări străine. I-a sfătuit să continue să citească poezii, să fie însetați de cunoaștere, să-și dezvolte zi de zi abilitatea de a vorbi fluent limba maternă și să nu uite nicio clipă că baza unei vieți de succes se află în spatele unor ani grei de studiu.

Spre finalul evenimentului, elevii, profesorii, părinții și toți cei invitați au participat la masa festivă, unde au continuat discuțiile literare, fiind înconjurați cu toții de spiritul Marelui Cobzar.

Mara RUS

Comemorarea poetului Taras Șevcenko, la Lugoj

Părintele literaturii ucrainene, Taras Hryhorovyci Șevcenko, a fost comemorat și anul acesta în orașul Lugoj. Ceremonia, organizată de către Filiala Timiș a Uniunii Ucrainenilor din România, a debutat cu o slujbă de pomenire, oficiată de preotul Ioan Virgil Brotnei, la Biserica Ortodoxă Ucraineană „Sfântul Volodymyr”, iar, ulterior, a avut loc depunerea de coroane la bustul Marelui Kobzar, amplasat în apropierea lăcașului de cult. La manifestare, au luat parte profesorii de limba ucraineană, elevii care studiază limba maternă ucraineană, inspectorul școlar de limba ucraineană de la IȘJ Timiș, Maria Szabo Condrei, directorul Școlii Gimnaziale Știuca, Nicolae Benzar, directorul Liceului Teoretic „Iulia Hasdeu”, Anda Ursulescu Lungu, și reprezentanți ai Filialei timișene.

„Începând cu anul 2016, comunitatea noastră din Banat îl comemoarează, la Lugoj, pe cel mai mare poet ucrainean, profetul noii națiuni ucrainene, Taras Hryhorovyci Șevcenko. Acest bust este al 1384-lea din lume și al 5-lea din țara noastră. Însă, anul acesta, a fost o sărbătoare mai specială, deoarece am avut oaspeți din Ucraina, pe Irina Șteț, artist emerit al poporului ucrainean, și pe maiorul Dumitru Cernyșov din Cernăuți. Aceștia nu doar că au participat la ceremonie, ci au venit cu donații de cărți și diplome de recunoștință pentru Comitetul filialei noastre, care, în

decursul anului precedent, s-a implicat în sprijinirea refugiaților din calea războiului din Ucraina. De asemenea, la sărbătoarea dedicată Kobzarului, au fost prezenți toți președinții organizațiilor locale, în frunte cu Ioan Covaci, președintele UUR Lugoj și, bineînțeles, membrii Comitetului nostru”, a declarat Gheorghe Hleba, președintele Filialei UUR Timiș.

După ceremonia specifică unei comemorări la bustul lui Taras Hryhorovyci Șevcenko, a urmat un program artistic, susținut de ansamblurile venite din localitățile: Lugoj, Știuca, Bethausen, Petroasa Mare și Remetea Mică, reprezentată de Nicolae Hrin, care a interpretat un colaj de cântece la nai, iar dna Ana Bereghi i-a închinat poetului versurile sale. Cu acest prilej, artista Irina Șteț a susținut un recital de cântece patriotice, deosebit de emoționant, aducând mulțumiri Uniunii Ucrainenilor din România pentru ajutorul acordat poporului ucrainean. Trebuie să menționez faptul că părintele literaturii ucrainene își iubea neamul și Ucraina mai presus de toate, lucru care reiese și din poezia „Testamentul”. Ideea principală care străbate operele sale se referă la speranțele și năzuințele privind unificarea și independența Ucrainei.

Taras Hryhorovyci Șevcenko s-a născut la 9 martie 1814, însă, doar după 47 de ani, la 10 martie 1861, a trecut în neființă. El a fost și este considerat poetul celor lipsiți de speranță, poetul redeșteptării naționale și fondatorul limbii ucrainene moderne, iar „Cobzarul” («Кобзар»), binecunoscutul său volum de versuri, rămâne una dintre cele mai remarcabile opere literare. Marele Geniu este cunoscut nu doar în Ucraina, ci în întreaga lume. A fost poet, prozator, artist, personalitate publică și politică. Astăzi, numeroase instituții și străzi ale statului vecin îi poartă numele.

Mihaela BUMBUC

Taras Șevcenko, omagiat la Căndești

Cândva, un preot bătrân mi-a spus: „Dacă ziua înmormântării sau a comemorării cuiva este plină de soare, de lumină, caldă, plăcută, să știți că defunctul era bun, cumsecade, milos gata să ajute pe oricine”.

Dimineața zilei de 19 martie 2023 a fost învăluită într-un voal cenușiu, parcă demonstrând cât de tristă și grea a fost copilăria lui Taras Șevcenko, rămas orfan de ambii părinți. Când devenise deja cunoscut printre intelectualii vremii, singur povestește și despre copilăria lui tristă redactorului publicației „Lectura populară”, cel care îl roagă pe geniul poeziei ucrainene să-i scrie o scrisoare în care să-și prezinte biografia pentru cititorii revistei, pentru ca aceștia să-l cunoască mai bine pe poetul revoluționar Taras H. Șevcenko. Despre viața și opera Marelui Kobzar putem vorbi 365 zile pe an, la fel ca despre Luceafărul poeziei românești, Mihai Eminescu, și tot nu am reuși să spunem tot.

Sala Căminului Cultural din Căndești a fost frumos amenajată pentru sărbătorirea poetului. Din spre scenă ne privea, dintr-o pictură, Șevcenko cu ochii săi mari, frumoși, plini de lumină și care reflectau bunătate și dragoste nemărginită pentru noi, oamenii, pentru poporul ucrainean și pentru Ucraina lui iubită.

Această mare sărbătoare pentru noi, ucrainenii, a devenit o tradiție în Rogojești, Căndești, Sinăuți, Mihaileni. Dl Victor Semciuc, președintele Filialei Botoșani a Uniunii Ucrainenilor din România, a deschis evenimentul, mulțumind grupului vocal din Volocineții Vechi (Ucraina), președintelui Filialei Iași a UUR, dl Victor Hrihorciuc, primarului comunei Căndești și tuturor celor prezenți. Imediat, au urmat imnurile de stat ale celor două țări vecine, România și Ucraina. Ulterior, a fost ținut și un moment de reculegere în memoria celor căzuți în actualul război din Ucraina.

Dl Victor Hrihorciuc, președintelui Filialei Iași a UUR, a prezentat o alocuțiune despre Șevcenko și, implicit, despre luna martie. Denisa Antica, elevă a școlii din localitate, a prezentat un material despre viața și opera geniului poeziei

ucrainene, revoluționarul și prorocul poporului său, Taras H. Șevcenko, iar subsemnata a mai adăugat câteva date despre viața poetului național al Ucrainei.

Programul artistic a fost foarte bogat, alcătuit din solouri și duete, care au interpretat cântece pe versurile lui Taras Șevcenko, formația de dans „Vesna”, care a impresionat prin executarea suitei de dansuri, prin tehnica deosebită și prin costume, fanfara „Florile Bucovinei”, care a interpretat melodii adecvate instrumentelor muzicale de suflat, și grupul vocal „Vyșyvanka” din Volocineții Vechi, Ucraina, care a cântat pe trei voci melodii ucrainene, una dintre acestea fiind dedicată eroilor căzuți în nemilosul și nedreptul război din țara vecină, război care ucide nevinovați și distruge totul. Elevul Carol Iaremciuc a interpretat câteva melodii, fiind îndelung aplaudat de cei prezenți.

Președintele Filialei botoșanene a încheiat sărbătoarea, menționând că nu-l vom uita pe poetul emblematic ucrainean și-l vom sărbători întotdeauna cu dragoste, interes și admirație.

Olimpia IVANICIUC

„Teatrul Ivan Franko” al Filialei București a UUR

„Realitatea se schimbă continuu. La fel și repertoriul. Dar și publicul dacă-l privești doar din perspective negustorești. Când există o comunicare liberă între creatorii de teatru și consumatori de teatru, laurii ajung justificat la toți protagoniștii”, susținea scriitorul Mihai Hafia Traista, (dramaturg, ale cărui piese se joacă frecvent la ora actuală), în lungile discuții purtate cu inimoși săi colaboratori.

„Sunt aproape sigur că dacă teatrul ajunge la spectatori, fără să-i evalueze sociologic, după venituri, elite, ori nișă, poate recruta spectatori din toate mediile și din toate localitățile, fie urbane, fie rurale”.

Iată argumentele care au împământat ispita, apoi, dorința, ca la nivelul Filialei București a UUR să ia ființă „Teatrul Ivan Franko” (poet, prozator, dramaturg, publicist ucrainean din Galiția, considerat a fi, alături de Taras Șevcenko, cel mai important clasic al literaturii ucrainene.) Fără să dispună de o infrastructură adecvată unei instituții de teatru, echipa Ivan Franko, coordonată de regizorul Magda Băcescu, și-a fixat ca obiectiv „misiunea” de a sensibiliza și fluidiza accesibilitatea membrilor, simpatizanților și prietenilor noștri la spectacole cu piese din marea dramaturgie ucraineană, și nu numai. A insufla interes pentru teatru publicului existent astăzi înseamnă garantat că, mâine, acest public va veni în sală atras doar de calitatea spectacolelor. Asta înseamnă o investiție pe termen lung, o cultură valorificată rodnic, o lume informată, tânără spiritual, dar exigentă. Subtilitatea actorilor, tonusul sufletească, inteligența, sensibilitatea, o blândă complicitate între așteptări, abilitatea de a prevedea reacțiile publicului, în această experiență vie care e teatrul, sunt ingredientele fertile ce pot defini, la propriu, succesul în concepția echipei de teatru Ivan Franko. Studiind și traducând cu sârg literatură ucraineană, având contacte directe cu întreg corpul cultural din Ucraina, scriitorul Mihai Hafia Traista, pentru a desemna o delectabilă perspectivă de cultură înaltă membrilor „Teatrului Ivan Franko”, făurește un scenariu grăitor pe un fragment din romanul Lora, încununat, la apariție, cu premiul Uniunii Scriitorilor din România, și care aparține scriitorului, poetului, publicistului ucrainean Mihai Nebeleac, născut în comuna Rona de Sus, Maramureș.

Alert cu paliere profunde și dol-dora de subtilități logice, o densitate deloc întâmplătoare a reperelor de vază în vederea întocmirii unor identități eliberate de constrângeri, favorizată de interacțiune umană și de încărcătură simbolică, sub aspect temporar și practic, fragmentul de roman ales, tradus din limba ucraineană, adaptat și convertit artistic în scenariu de teatru, cu eforturi considerabile, de Mihai Hafia Traista, pentru membrii Teatrului Ivan Franko, a fost întâmpinat cu entuziasm de aceștia și acceptat să fie pus în scenă pentru forța dramatică, fondul virtuos și incandescent exprimat, pentru disponibilitatea de a încadra cu o mare putere de sugestie trăirile, atmosfera densă la care pot participa emoțional și spectatorii, pentru rezonanța dură cu actualitatea ucraineană și pentru finalul fără un sfârșit previzibil pentru această capricioasă planetă.

Regizorul Magda Băcescu, înzestrată cu o dură maturitate artistică să înțeleagă direct, subtil și complet tot ce dă existență atributului legitim de organizare artistică, a trecut la studierea metodelor de lucru care să permită actorilor să însușească personajele în relație cu situațiile puse

în scenă, fără să comită păcate palpabile, pe tărâmul diverselor părți constitutive ale spectacolului, pe planul artei interpretative și în cel al decorului. Pentru estetica spectacolului, coregrafia, recuzita, efectele, împărțirea rolurilor activează acea greutate simbolică în compoziția obiectivului final și e cel mai rapid mijloc de a promova esența vizuală, ambientală a intenției regizorului, scenaristului și dramaturgului.

Un alt aspect pe care se focusează atenția actorilor noștri, la acest prim spectacol, este de a fi creativi, credibili, de a oferi indicii care să ajute spectatori din arii diverse și în momente diferite să se conecteze la puterea cuvântului rostit, la seducția imaginilor și a sunetelor, la potența spectacolului. Mediul virtual îți oferă, iarăși, ocazia de a răspândi, atractiv, informații despre tine, despre așteptările mari ale publicului, pe care artiștii, din respect, și le asumă. Dar noi credem că spectacolele bune, care stimulează curiozitatea, reprezintă o rețea ultra eficientă de a convinge mase mari de oameni să vină la spectacole. Acest prilej verifică și cât de important este în economia repertoriului impulsul autentic venit de dincolo de scenă, de la pictorii care din culori șterg lipsurile ce ar putea deveni vizibile pentru ochiul

spectatorului, spălat de zgura obișnuitului, recuziterii care servesc completări năzdrăvane, țesând cu fir realist neasemuite extracții de expresivitate detaliată din broderia podoabelor, dantelelor, pieselor decorative și veșmintelor care extind însuflețirea unei filiații directe cu vitalitatea personajelor și cu viziunea regizorală.

Impresiile colectate după premieră vor contribui, substanțial, la cristalizarea unei imagini de sinteză suprapusă peste lumea de contrast a teatrului. Așa că nevinovatul nostru vis de a evada, prin convingere fermă, din exigențele pretențioase ale cotidianului, direct în filigranul unei solemne și fastuase glorie, dar neavând, toți membrii grupului, uzul scenei, acționăm să accentuăm autenticitatea actului artistic, zăbovind ca onorabilitatea și dispoziția să fie immortalizate în slava ce definește stilul și dimensionează perspectivele adânci ale unui viitor de artist prin repetiții consecutive.

Judicios cântărite, grațiile regizorului Magda Băcescu sunt oferite cu picătura, semn că evoluăm și vom culege, curând, satisfacția unei figuri

onorabile, în public, adăugând experiență care să cizeleze fondul și temperamentul nostru artistic. Pe scena stilizată, hainele personajelor comunică, non-verbal, ocupația acestora, covârșiți de povara valorificării unui subiect complex și fierbinte cum este războiul. Decorul de o simplitate rafinată îmbogățește expresiv imaginea de ansamblu, în care personajele înfiripă, prin eforturi remarcabile, acțiunea cu fermitatea unei depline încrederi. O lume care-și privește brutalitatea în oglinda disperării te urmărește, solicită permanent sobrie-

tate și o atașare voluntară față de torturile psihice pricinuite de agresivitatea infamă a conflictelor militare. Dimensiunea distrugerilor este uriașă și impresionează teribil prin efectele absolut dramatice, terifiante, care suspendă, temporar, viața în tenebrele unui asediu de nebie exprimată violent, unui asediu de inconștiență umană, care transformă planeta într-un spațiu bântuit de spiritele tenebroase ale unei noi apocalipse.

E ora 19, data 24 Martie. Sala teatrului gazdă „Coquette” este neîncăpătoare. Chipuri voioase, zâmbete, respect, emoție, simpatie, vibrație, primăvară și multe flori. Actorii pun în mișcare mecanismele și viziunile regizorale care includ, panoramic, întregul scenariu. Adaugă densitate autentică ambianței unui teritoriu neobișnuit de contraste și de frumusețe, înobilează orizontul așteptărilor cu desfătare interpretativă, atașând puritate artistică fiecărui gest, fiecărui cuvânt, fiecărei tresăriri, care, la sfârșitul reprezentației, s-au dovedit a fi suportul triumfului nostru real.

Traian CHIRICUȚĂ

La intersecția civilizațiilor, limbilor, culturilor: Olha Kobyleanska și limba maternă

Miercuri, 22 februarie, președintele Filialei UUR Suceava, Ilie Sauciuc, alături de profesorele de limba ucraineană Antoaneta Crainiciuc, Diana Frasiu, Alina Mazureac și Delia Martineac au participat la masa rotundă transfrontalieră „La intersecția civilizațiilor, limbilor, culturilor: Olha Kobyleanska și limba maternă”. Acesta a vorbit despre rolul Uniunii Ucrainenilor din România în sprijinirea învățării limbii materne ucrainene, subliniind relația strânsă cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și cu școlile sucevene unde se studiază limba ucraineană.

Evenimentul a fost organizat în cadrul unui parteneriat încheiat între Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (USV), Instituția științifică de stat „Institutul de Modernizare a Conținutului Educației” din Cernăuți și Instituția Municipală „Centrul Orășenesc de Dezvoltare Profesională a Cadrelor Didactice” a Consiliului Orășenesc Cernăuți. Activitatea s-a desfășurat în format hibrid: față-n față și online. La Cernăuți, au fost organizate două studiouri: unul la Instituția Municipală „Centrul Orășenesc de Dezvoltare Profesională a Cadrelor Didactice” al Consiliului Orășenesc Cernăuți, moderat de Natalia Gherasim, directoarea centrului menționat, Rodica Timiș, consilieră a a celuiiași centru, iar cel de-al doilea studiou, la Liceul Nr. 19 din Cernăuți „Olha Kobyleanska” al Consiliului Orășenesc Cernăuți, moderat de Ala Tcaci, consiliera celuiiași centru didactic cernăutean.

La deschiderea evenimentului, a vorbit, în limba ucraineană, prof. univ. dr. Ștefan Purici, prorectorul USV, Liubov Tarangul, șefa Instituției științifice de stat „Institutul de Modernizare a Conținutului Educației”, filiala Cernăuți, Uleana Legusova, directoarea Liceului Nr. 19 din Cernăuți „Olha Kobyleanska” al Consiliului Orășenesc Cernăuți, Ion Ignat, directorul Liceului Nr. 6 din Cernăuți „Alexandru cel Bun” al Consiliului Orășenesc Cernăuți.

Profesoara Delia Martineac a vorbit despre evenimentele dedicate comemorării scriitoarei, organizate de UUR, pe teritoriul României, în decursul timpului. Studenți de la USV, specializarea Limba ucraineană, sub îndrumarea doamnei asist. univ. dr. Angela Robu, au realizat lectura artistică a câtorva fragmente din opera Olhăi Kobyleanska. Directoarea Bibliotecii USV, prof. univ. dr. Sanda-Maria Ardeleanu, a vorbit despre

rolul bibliotecii ca sursă de informare: „Moștenirea literară a O. Kobyleanska: spațiul informativ al bibliotecii”.

Svitlana Rusnac, profesoară de limbă și literatură ucraineană de la Liceul Nr. 19 din Cernăuți „Olha Kobyleanska” și Angela Moraraș, director adjunct pentru activitatea educațională a Școlii medii de cultură generală Nr. 10 din Cernăuți, au făcut lectura artistică a unui fragment din po-

vestea „Țarivna”, în limbile ucraineană și română.

În cadrul manifestării, au fost prezentate o serie de lucrări care au pus în evidență valoarea personalității Olhăi Kobyleanska. Tetyana Fonariuc, profesor de limba și literatură ucraineană al Liceului Nr. 6 din Cernăuți „Alexandru cel Bun”, și Iulia Filip, profesor de limba și literatură ucraineană a Școlii profesionale superioare de radioelectronică din Cernăuți, șefa Centrului Științific și Metodic de Suport informațional al Instituției de perfecționare postuniversitară a cadrelor didactice al Consiliului Județean Cernăuți, au

prezentat proiectul comun „Harta interactivă a locurilor Olhăi Kobyleanska”. Iulia Mikosiancik, colaborator științific al Muzeului memorial literar al Olhăi Kobyleanska din Cernăuți a vorbit, direct din casa memorială a scriitoarei, despre „Limbile vorbite de Olha Kobyleanska”. Svitlana Kiriliuk, docent, candidat în științe filologice a Universității de Stat „Iuri Fedkovyci”, a prezentat „Abecedarul-enciclopedic ilustrat – Kobyleanska de la A la Z”. Anișoara Budui, șefa Filialei Suceava a Asociației Bibliotecarilor din România a prezentat lucrarea „Olha Kobyleanska – o perla a literaturii mondiale: sursă eternă de inspirație pentru oameni de știință, pedagogi și scriitori”.

Manifestarea a împletit în mod constructiv și armonios două evenimente importante: sărbătoarea internațională a limbii materne și 160 de ani de la nașterea scriitoarei bucovinence Olha Kobyleanska, cu precizarea că anul 2023 este consacrat activităților dedicate acesteia.

Delia MARTINEAC

Ziua Mondială a Scriitorului

(Urmare de la pagina 7)

Dar, de multe ori, toate aceste motive nu apar izolate, ci împreună.

Așadar, putem spune că societatea îi creează pe scriitori? Într-un fel da, căci scriitorul filtrează prin filozofia sa de viață tot ceea ce el însuși a citit, a trăit sau l-a inspirat din mediul înconjurător. Creativitatea scriitorului nu poate fi despărțită de societatea în care trăiește, pentru că viețuiește în ea, empatizează cu anumite idei, cu diverse evenimente, cu diferiți oameni și, în fond, cu tot ce se întâmplă în lume. Particularitatea profesiei de scriitor, dacă o putem numi profesie, este că, cu ajutorul cuvintelor, acesta recrează imagini în ficțiunea cititorului, îl face să fantazeze, să experimenteze, de cele mai multe ori, împreună cu personajul cărții, o stare emoțională.

În fiecare an, la 3 martie, este aniversată Ziua Mondială a Scriitorilor. Poeții, eseistii, nuvelistii, dramaturgii, criticii literari, istoricii și jurnaliștii de pretutindeni sunt amintiți și apreciați pentru rolul lor în dezvoltarea literaturii și a culturii la nivel mondial.

Ziua Mondială a Scriitorilor a fost introdusă pentru prima dată în anul 1986, de către English PEN Club – PEN (club înființat în 1921, la Londra, acronimul fiind format din cuvintele *poet* –

eseist – *nuvelist*), având drept scop promovarea prieteniei și a sprijinului intelectual printre scriitorii de pe mapamond. Este interesant că abrevierea în acest caz coincide cu lexemul englezesc *pen* „stilou”.

Treptat, acest club a evoluat într-o asociație mondială a scriitorilor, a jurnaliștilor și a istoricilor. Este cea mai veche organizație de apărare a drepturilor omului și a literaturii din lume.

În țara noastră, PEN Clubul Român a fost creat în 1923, avându-l printre inițiatori pe Liviu Rebreanu, iar dintre membrii clubului, de-a lungul timpului, au făcut parte și alți scriitori, precum Camil Petrescu, Lucian Blaga, Ion Pillat, Mihail Sebastian, Mircea Eliade, Ion Minulescu, Octavian Goga, Panait Istrati, Vasile Voiculescu, Ion Barbu, Victor Eftimiu etc. Însă, după anul 1945, după instalarea influenței sovietice în România, acest club, ca și multe altele instituții și organizații independente, a dispărut, fiind interzis. După anul 1964, PEN Clubul Român a fost reînființat, în chip formal, însă fără a avea și posibilitatea de a funcționa. În anii '70 ai secolului trecut, președintele PEN Clubului Român a fost poetul Geo Dumitrescu. Organizația funcționa ca un fel de secție de relații internaționale a Uniunii Scriitorilor Români de atunci, cu servituile de

rigoare legate de tutela comunistă. Clubul PEN Român a fost reînființat în ședința din 11 septembrie 1990, prilej cu care o serie de scriitori români reprezentativi, înscrși pe baza unei declarații, își exprimau acordul față de prevederile din Carta PEN, așa cum fusese ea formulată la înființare, în 1921, la Londra.

Astăzi, organizația Clubul Internațional PEN are centre în peste 130 de țări, fiind cea mai veche organizație care luptă pentru dezvoltarea lumii culturale și pentru libertatea de expresie, propagând, totodată, prietenia între scriitorii lumii, respectând opiniile acestora.

În perioada 12-18 ianuarie 1986, s-a luat decizia de a sărbători, la 3 martie, Ziua Internațională a Scriitorului, în cadrul celui de-al 48-lea Congres Internațional PEN Club.

La ora actuală, Ziua Mondială a Scriitorilor este celebrată de cele 130 de filiale ale PEN din întreaga lume. Este important ca în această zi de sărbătoare să îi celebrăm pe cei care reușesc prin condeiul lor să ne ajute să uităm pentru o perioadă de timp de grijile cotidiene și să pătrundem într-un univers atât de frumos precum cel al cărților. Astăzi, există aproximativ 150-200 de mii de scriitori profesioniști în lume care scriu în peste 150 de limbi.

Așa că îi felicităm din toată inima pe scriitorii noștri deja consacrați, pe cei tineri, precum și pe toți cei care visează să devină scriitori și fac deja primii pași în acest sens.

Etalonul Excelenței în arta culinară ucraineană

Un real interes pentru o călătorie culinară ucraineană animă de un timp inimile gospodinilor din cadrul Filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România. Totul a început după ce președintele filialei, Mihai Hafia Traista, a prezentat în cadrul ședințelor de promovare a publicațiilor și aparițiilor editoriale în limbile ucraineană și română a primului volum al cărții bilingve „Bucătăria tradițională ucraineană: azi și odinioară. Carte de rețete” (apărut în 2022). Cele peste două sute de rețete, publicate în carte sub girul unui colectiv de redacție profesionist: redactor Mihaela Herbil, antologator Olha Senyshyn, traducători Olha Senyshyn și Lyudmyla Dorosh și editura RCR Editorial din București, constituie puncte de pornire ce inspiră inițiativa promovării bunului gust prin rețete ucrainene în cadrul unui festival gastronomic care să aibă ca generic „Bucătăria tradițională ucraineană: azi și odinioară”. Astfel, la data de 19 februarie 2023, în sala Traian a sediului Filialei București a UUR, s-a desfășurat un adevărat festin culinar cu rețete perfecte preluate din volumul sus-menționat.

Iubitorii de mâncăruri ucrainene și concurenții pasionați de experiențe culinare: Maria Enache, Zenovia Mandiuc, Mihaela Ionescu, Mary Badea, Cecilia Maran, Victoria Fidkevyci, Violeta Țigănescu, Violeta Nagâț, Valentina Bărbulescu, Olga Bilovolschie, Magdalena Băcescu, Andrada Ingrid Maran, Tudorel Ciobotaru au investit îndemănare, efort considerabil și timp, unii pentru a degusta produsele, alții pentru a le prepara, alcătuind o armonie delicată între ingredientele tradiționale ucrainene, garnituri, sosuri, decoruri. Momentul interpretării rețetelor a fost dens, foarte sățios și absolut delicios, suscitând mare interes și la Televiziunea Română care a imortalizat evenimentul. Rețetele propuse, ingeniozitatea asocierii ingredientelor, corectitudinea gătirii și coloristica au pus în mare dificultate jurații. La finalul primei ediții a festivalului culinar „Bucătăria tradițională ucraineană: azi și odinioară”, s-a desprins un adevăr absolut pentru toți participanții – gătitul este o pasiune. Diversitatea culinară, creativitatea participanților, calitatea preparatelor au împuternicit juriul să decidă ferm faptul că prima ediție a festivalului culinar după rețete ucrainene a fost un succes, desfășurat sub etalonul excelenței în arta culinară. Mihai Hafia Traista a

răspândit pe chipurile celor prezenți bucuria, însoțită de salutul său sfios, apoi a oferit cu generozitate premii constând în produse de uz casnic, încurajări, flori și diplome, menționând, totodată, că vom fi mereu conectați la aspirațiile membrilor UUR, pentru a surprinde un parteneriat plăcut de colaborare. Doresc să fim valoroși și împreună să facem istorie.

Traian CHIRICUȚĂ

La Iași, a venit primăvara

Astăzi, în vremuri de cumpănă, cuvintele simple sunt ca un balsam pentru sufletele „covidate”, „cutremurate” și „războite”, dovedind, încă o dată, că omul poate și trebuie să rămână OM și, în multe cazuri, așa și este. Dar să nu uităm că a venit primăvara. În tradiția populară, primăvara primenea viața oamenilor: se primeneau sufletele lor și credința lor creștină și se pierdea purificator vâlul răutăților, al dușmăniilor și al răzbunărilor în fața nedreptății de tot felul și, cine știe, poate că primăvara, care și-a anunțat sosirea, va aduce și ceva bun pentru omenire. Și cine altcineva putea să te întâmpine, primăvară, mai frumos, mai uman decât a făcut-o Topârceanu? „După-atâta frig și ceață / Iar s-arată soarele. / De-acum nu ne mai îngheață / Nasul și picioarele! // Cu narcisi, cu crini, cu lotuși, / Timpul cald s-apropie. / Primăvara asta totuși / Nu-i decât o copie /”.

Este din nou primăvară. Natura se spală pe ochi somnoroasă, fiindcă tocmai s-a trezit din somnul anotimpurilor reci. Odată cu ea au venit și sărbătorile lunii martie. Și, cum stă bine, am început cu ziua de 1 martie, Ziua Mărțișorului, iar tradiția nu ne-a lăsat să stăm în casă, deși, în circumstanțele zilelor noastre, lumea e mai preocupată de ale ei, am ieșit din casă, căci prin acest mic simbol trebuia anunțată sosirea primăverii, trebuia și gata!

Cum scriam într-un alt articol, luna martie este luna cu cele mai multe sărbători internaționale profesionale (20) unele mai importante, adresându-se unui grup numeros de beneficiari, altele – unui grup mai restrâns. În consecință, filiala noastră s-a pregătit să sărbătorească laolaltă măcar o parte dintre ele. Totuși, în centrul atenției organizatorilor, a fost sărbătoarea dedicată Zilei Inter-

naționale a Femeii, alături de care am marcat Ziua Internațională a Poeziei (2 martie) și Ziua Internațională a Scriitorilor (3 martie). Și nici nu putea fi altfel. De multe ori ne tot gândim și încercăm să găsim în astfel de momente cuvinte potrivite pe care le-am putea adresa ca semn de mulțumire. Constatăm că ele nu sunt îndeajuns și nu ar putea niciodată evidenția efortul și sprijinul celor care sunt mame, soții, bunici, fiice, într-un cuvânt femei. Dar recunoștința pentru tot ceea ce faceți și veți face pentru noi bărbații este omenească, firească și, uneori, vă mulțumiți și cu un cordial „Mulțumesc!”, rostit sincer și din tot sufletul, prin care ne exprimăm bucuria și împlinirea că ne-ați fost alături.

La acțiunea organizată de Filiala Iași a UUR, au participat reprezentanți ai organelor locale, ai Catedrei de Slavistică de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, de la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă”, cu care avem încheiate acorduri de colaborare, reprezentanți ai unor organizații nonguvernamentale din Iași, cu care colaborăm, ai scriitorilor ieșeni, ai refugiaților ucraineni stabiliți temporar în Iași, precum și membrii și membrii simpatizanți ai filialei noastre. Ca urmare a unor circumstanțe obiective, am invitat un număr restrâns de participanți și fără a mai invita formații de la alte filiale, programul literar-muzical fiind susținut prin forțe proprii.

În deschiderea evenimentului, președintele filialei a dat citire mesajului președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, domnul Nicolae-Miroslav Petrețchi, cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii, și a prezentat un material documentar referitor la evenimentele care se sărbătoresc în luna martie, după care a urmat programul literar-muzical. Acesta a început cu scurte alocuțiuni și poezii din creația proprie, dar și din cea a unor autori cunoscuți, în recitarea poezilor ieșeni invitați la eveniment, care au omagiat cu mult patos mamele, partenerile de viață, bunicile și fiicele, exprimându-și aprecierea, prețuirea și recunoștința pentru tot ceea ce fac atât pentru educarea copiilor, cât și pentru ca noi, bărbații, să ne puteam îndeplini în condiții normale sarcinile. Poeziile au fost comple-

tate și cu câteva epigrame pe tematica evenimentului sărbătorit. Prestația doamnei profesor Otilia Zaharov, care, cu multă gingășie și dăruire, a oferit invitaților un buchet dintre cele mai frumoase melodii dedicate femeii și mamei, acompaniată fiind de nelipsita-i chitară, s-a bucurat de un real succes, fiind îndelung aplaudată de invitații la eveniment. Cei prezenți au avut ocazia să admire o expoziție de postere dedicate celor trei evenimente sărbătorite și o expoziție de ziare și reviste editate de Uniunea Ucrainenilor din România, având posibilitatea de a le oferi câte un exemplar din publicațiile noastre. Pentru cele două educatoare de la grădinițele de copii ale ucrainenilor refugiați, am pregătit exemplare din revistele pentru copii „Dzvonyk” («Дзвоник») și „Albinuța” («Бджілка») și câteva numere din publicațiile UUR, iar pentru doamnele care ne-au onorat cu prezența, pe lângă felicitări, le-am oferit și câte o floare, simbol al primăverii, al reînnoirii, al purității, al dragostei, al prieteniei și al recunoștinței pentru ceea ce fac ele pentru noi, pentru copii noștri, și nu numai.

Victor HRIHORCIUC,
președintele Filialei Iași a UUR

EXPOZIȚIA DE FOTOGRAFII „(ASA PIERDUTĂ”

Comitetul Filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România a găzduit, la data de 17 martie 2023, expoziția „Casa Pierdută”, un proiect al organizației „Moloda Prosvita Prykarpattia” din Ivano-Frankivsk, prezentând totodată și o noulă grafică, intitulată „Pe Margine”.

„Istoria modernă a Ucrainei este scrisă cu sângele și durerea a mii de oameni obișnuiți. Și acestea nu sunt doar cuvinte pline de durere, ci, din păcate, e realitatea cu care s-au confruntat ucrainenii în secolul XXI”, așa începe catalogul expoziției „Casa Pierdută”. Acestea sunt mărturiile din viața reală ale ucrainenilor care au suferit de pe urma agresiunii ruse. Expoziția are ca scop informarea locuitorilor din țările vecine Ucrainei de experiențele tragice ale celor care se refugiază în țările lor.

Începând cu vara anului 2022, echipa organizației „Moloda Prosvita Prykarpattia” a vizitat 30 de adăposturi din regiunea Ivano-Frankivsk, unde au înregistrat poveștile oamenilor de acolo, „de diferite vârste, sexe, păreri și din diferite regiuni ale țării”.

Așadar, cu sprijinul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), au realizat o expoziție de fotografii, alături de un catalog, pe baza cărora a fost creată nuvela grafică „Pe margine”. Toate aceste materiale artistice au fost traduse din ucraineană în engleză, română și maghiară.

Pornind din Ucraina, poposind în Republica Moldova, expoziția a sosit și în capitala României, la sediul Filialei București a Uniunii Ucrainenilor din România. Evenimentul a constat în prezentarea atât a douăzeci și două de portrete ale civililor ucraineni nevoiți să fugă din calea războiului, cât și, desigur, a poveștilor acestora.

„Expoziția noastră este reprezentativă, însemnând că fiecare poveste reprezintă un raion al Ucrainei unde au sau au avut loc lupte ori teritoriile acestora au fost sub ocupație. Asta include și regiunile Herson și Harkiv, Kiev, Donețk, Luhansk și Odesa, precum și alte raioane în care au intrat rușii. Se poate observa că aici sunt atât bărbați cât și femei, oameni de toate vârstele, tineri până la douăzeci de ani, oameni de aproape șaptezeci și persoane de vârstă mijlocie, oameni cu deficiențe și bolnavi. Acești oameni reprezintă toată populația ucraineană”, ne-a relatat Ievhenia Bardiak, președinta organizației.

În deschiderea evenimentului, Mihai Traista, președintele Filialei București, a adresat câteva cuvinte despre importanța acestui eveniment și a transmis salut oficial al deputatului Nicolae-Miroslav Petrețchi.

Ievhenia Bardiak a continuat cu prezentarea expoziției și a oamenilor care au fost forțați să-și părăsească locuințele pentru a doua oară, să fugă de exploziile și cruzimea inumană a războiului, căutând cu disperare adăpost pentru ei și pentru copiii lor.

Fotografiile au fost realizate de Oleksandr Plaksin, care, la fel ca subiectele portretelor sale, a devenit migrant forțat. Acesta scrie: „Experiența personală din trecut ne-a ajutat să simțim mai profund și să transmitem emoțiile eroilor reprezentați în portrete”. Fotografiile sunt, la prima vedere, simple: un bărbat stând singur pe scaun într-un subsol; o fiică își îmbrățișează mama; o familie petrecând timp împreună. Însă privind aceste poze te regăsești în momentele intime ale ucrainenilor afectați de război.

O altă metodă găsită pentru prezentarea acestor povești a fost crearea unei colecții de nuvele grafice, intitulată „Pe Margine”. Denumirea acesteia se referă la ucrainenii care sunt la marginea, la cumpăna dintre viață și moarte, la marginea posibilităților lor și la felul cum, totuși, rămân oameni și se ajută reciproc. În paginile benzilor desenate, se întâlnesc culori calde și reci, într-un contrast puternic, culori acide și spălăcite, care conferă o senzație de neliniște, potrivite întocmai pentru relatările tragediilor războiului. Dar, totuși, poveștile sunt pline de speranță, la fel ca și oamenii din fotografii, care, deși au îndurat atâtea tragedii, mai au puterea să zâmbească.

La eveniment, a fost prezent chiar unul dintre acești douăzeci și doi de ucraineni ale căror experiențe ne-au fost relatate. Domnul Volodymyr, fost

antrenor de înot în Mariupol, înainte de război, acum ne mărturisește: „Nu mai avem nimic în Mariupol. Nu ne vom întoarce acolo. Chiar dacă locuința mea ar fi întreagă, nu m-aș duce”. Volodymyr a povestit cum a reușit să supraviețuiască, deși a pierdut pe mulți în război, de la familie și prieteni, până la copiii pe care îi antrena.

În încheierea acțiunii, participanții au avut oportunitatea să spună câteva cuvinte într-un dialog deschis cu publicul. Astfel, unii dintre refugiați și-au împărtășit într-un mediu sigur experiențele tragice și greutățile prin care au trecut.

După București, următoarea destinație a expoziției este Budapesta (Ungaria), continuând să-i informeze pe locuitorii învecinați Ucrainei despre greutățile prin care trec acei ucraineni care nu de bunăvoie își părăsesc casa, ci o pierd din cauza unui război.

„Pentru noi este important ca toți telespectatorii, ascultătorii și cititorii să înțeleagă că aceste povestiri nu sunt doar ale celor douăzeci și doi de oameni, ele sunt poveștile a milioane de ucraineni, care, astăzi, sunt forțați să fugă, pentru a-și salva viețile din fața bombelor și a gloanțelor agresorului”, a declarat Ievhenia Bardiak pentru TVR.

Stepan C.D. TRAISTA

Campania de reîntregire a familiei

A trecut un an de la izbucnirea războiului în Ucraina, iar organizațiile neguvernamentale și asociațiile non-profit din țara noastră continuă să fie alături de reprezentanții din cadrul filialelor Uniunii Ucrainenilor din România, pentru a veni în sprijinul refugiaților ucraineni care se află pe teritoriul României. Un exemplu în acest sens îl reprezintă Crucea Roșie și ICRC (International Committee of the Red Cross), care au inițiat o campanie pentru restabilirea legăturilor de familie în situații dificile, cum ar fi conflictele armate sau dezastrele naturale. Departamentul funcționează nu doar la nivel național, ci și pe plan internațional, având drept obiectiv sprijinul persoanelor care au pierdut legătura cu familia.

„Acest serviciu este disponibil pe întreg teritoriul României, având în vedere faptul că în toate județele există filiale ale Crucii Roșii, iar activitatea acestora se desfășoară cu ajutorul membrilor responsabili, care se ocupă de restabilirea legăturilor familiale, mai cu seamă, dacă vorbim de județele din extremitatea nordică a țării noastre, cele aflate la granița cu Ucraina. Serviciul are ca scop ajutorarea membrilor de familie care, din cauza conflictului armat, au fost separați, nu mai pot păstra legătura sau, pur și simplu, sunt persoane dispărute, de care nu se mai știe nimic. În acest caz, Crucea Roșie, prin intermediul serviciului ICRC, îi ajută pe oameni să restabilească legăturile de familie. Practic, vorbim despre situația cetățenilor civili, a rudelor care au decedat sau despre care se presupune acest lucru și, nu în ultimul rând, a membrilor combatanți”, a declarat Ciprian Pavel, reprezentantul zonal ICRC.

Și cei aflați în situații similare, dincolo de graniță, în Ucraina, pot apela la acest serviciu pentru restabilirea legăturilor familiale fie prin Crucea Roșie, fie direct la Geneva, unde este format un comitet care se ocupă de astfel de situații. Pentru a obține mai multe informații despre cele menționate mai sus, reprezentantul din zona de vest a țării, prezent la acțiunea desfășurată la sediul Filialei timișene a UUR, cu ocazia împlinirii unui an de la izbucnirea războiului în Ucraina, a pus la dispoziție, pentru persoanele venite din țara vecină pliante și broșuri în limbile română, engleză și ucraineană. De asemenea, aceștia pot scrie pe următoarea adresă de e-mail: tracing@crucearose.ro

Mihaela BUMBUC

După o pauză de doi ani, din cauza perioadei pandemice prin care am trecut, s-a reluat cu mult succes desfășurarea Festivalului-concurs județean „Comori de suflet românesc”, artiștii amatori fiind parcă mai pregătiți sufletește, mai dornici de participare. Acest concurs se desfășoară anual și a ajuns la cea de a XIX-a ediție, fiind organizat de Centrul Cultural „Bucovina” și de Consiliul Județean Suceava, împărțit în trei zone geografice. Zona geografică Rădăuți – Humor s-a desfășurat la Casa de Cultură din orașul Vicovul de Sus, la data de 19 martie 2023 și a fost înfrumusețată cu secțiunea „Minorități”, căci județul Suceava este presărat cu flori multicolore ale diferitelor nații.

Minoritatea ucraineană a fost reprezentată de câteva grupuri artistice, la trei secțiuni: *dansuri populare* – cu Ansamblul „Kozaciok” din Bălcăuți, sub îndrumarea prof. Petru Șoiman; *grupuri vocale* – cu „Vocile Negostinei” din Negostina, coordonator prof. Antoneta Crainiciuc; *grupuri*

Din nou, pe scenă

vocal-instrumentale – cu Ansamblul „Kolo-meika” din Siret, sub îndrumarea prof. Zirca Ianoș. Există, în județul Suceava, grupuri artistice renumite ale minorității ucrainene, cu un bogat și variat repertoriu, fapt care atestă autenticitatea folclorului ucrainean. Toate aceste formații au obținut premiul I și au fost promovate pentru faza finală, care se va desfășura la sfârșitul lunii iulie, în cadrul marelui Festival Internațional „Întâlniri Bucovinene”.

Grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei” s-a prezentat la concurs cu trei cântece specifice momentului: „Bucovină, tu ești verde”, „Luna și stelele” și, bineînțeles, cu un cântec dedicat marelui poet ucrainean, sărbătorit de-a lungul lunii martie, Taras H. Șevcenko, – „Fata frumoasă ca o floare”, cea care s-a îndrăgostit de opera marelui Kobzar. Acest cântec a fost compus de domnul Mihael Voloșciuc, poetul satului nostru, special pentru acest grup, care îl interpretează de multă vreme. Am primit multe aplauze și aprecieri pentru interpretare chiar și din partea juriului.

De asemenea, grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei” a fost prezent cu câteva cântece pe versurile marelui poet Taras H. Șevcenko și în ziua de 26 martie 2023, când a fost omagiat marelui Kobzar la Negostina, județul Suceava, acțiune

la care au luat parte și alte formații artistice din județ, dar și din Ucraina. După oficierea slujbei de pomenire de la biserica Sf. Dimitrie din Negostina, a urmat momentul depunerii de flori la bustul geniului ucrainean, amplasat în fața Căminului Cultural. Evenimentul s-a încheiat cu un spectacol în sala de festivități, care a cu-

prins cântece și recitări din opera lui Taras Hryhorovici Șevcenko. La acțiune, a fost prezent și președintele Uniunii Ucrainenilor din România, domnul deputat Nicolae-Miroslav Petrețchi, domnul Ilie Sauciuc, președintele Filialei Suceava a UUR, și alte oficialități.

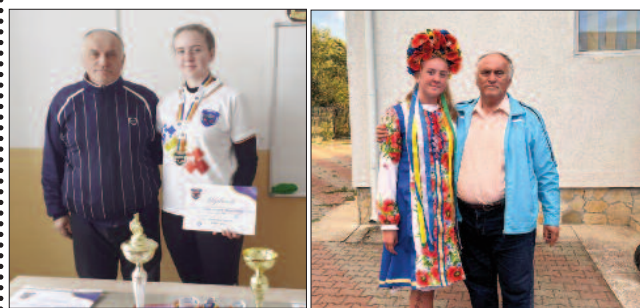
Luna martie este dedicată celui mai mare poet ucrainean din toate timpurile, iar noi avem datoria să-l slăvim așa cum se cuvine și să-i aducem cinste și recunoștință pentru tot ceea ce a făcut și a prorocit pentru poporul ucrainean.

Felicia GRIGORAȘ

Avem campioni!

Sub umbrela canotajului, cu implicarea profesorului de educație fizică și sport, Victor Semciuc, cu talentul dăruit de Dumnezeu, prin munca sportivilor și sub îndrumarea antrenorilor George și Iulia Bulie avem campioni.

Astăzi, ne vom opri asupra unei sportive tinere, Stejara Marinica Petruța Ionela Olariu. Sportiva bogată în prenume, binecuvântată cu talent, cu șansă și cu o voință de oțel a depășit toate obstacolele vieții și a învins. Născută la data de 25 iunie 2007, Petruța a copilarit în localitatea Căndești din județul Botoșani alături de părinții săi. Luminița și Marian Olariu au dat dovadă de o mare deschidere atunci când fetița lor, la numai treisprezece ani, le-a cerut acordul pentru a pleca, pentru antrenamentele sportive și pentru studii, la baza din Snagov. Îndrumată și antrenată inițial de către domnul profesor Victor Semciuc, care a insistat ca această elevă să plece mai departe, pe tărâmurile abrupte și nobile ale canotajului, Petruța și-a depășit limitele și a fost preluată de către antrenorii George și Iulia Bulie.

Stejara Marinica Petruța Ionela Olariu a luptat și a învins. După o muncă titanică, au apărut și rezultatele: campioană națională, medaliată cu aur, la Campionatul Național de Juniori Arad (la 05.02.2022); medalie de bronz, la Campionatul Național de canotaj-viteză de la Iași (la 04.08.2022); locul al treilea, la Campionatul Național de fond pe apă (la 08.11.2022); campioană națională, la Cupa României Canotaj 2023 (la 04.02.2023); medalie de aur, campioană națională, la simplu, la junioare II, la Campionatul Național de Canotaj pe ergometru, destinat juniorilor și susținut la Arad (la 04.03.2023).

Am întrebat-o pe Ionela ce mesaje ar transmite și cui, prin intermediul publicației „Curierul ucrainean”. Mi-a răspuns că le mulțu-

mește părinților, pentru că au crescut-o într-un mod sănătos și frumos, pentru că au lăsat-o să practice canotajul și pentru că au susținut-o în toată această perioadă. Domnului profesor Victor Semciuc, alături de care a participat nu

numai la antrenamentele inițiale, ci și la numeroase evenimente culturale și sportive organizate la sediul Filialei Botoșani a UUR, îi transmite un mesaj de recunoștință, pentru că nu a lăsat-o în anonimat și pentru că a insistat să meargă mai departe, să prindă valul (la propriu și la figurat).

Antrenorilor, dragilor domni George și Iulia Bulie, le transmite profunde mulțumiri, pentru că au antrenat-o, pentru că i-au fost alături la bine și la greu, pentru că o susțin moral, dar, mai ales, pentru că sunt ca o a doua familie pentru ea. Vorbele sportivei din fața mea mă emoționează și mă fac să mă

înclin în fața acestor oameni prețioși.

Cititorilor noștri le dorește multă sănătate, îi îndrumă spre exprimarea identității etnice oriunde și oricând, dar, peste toate, își exprimă dorința de a le transmite următorul mesaj: „Scrieți-le, vă rog, să-și îndrume copiii către sport, să îi susțină și să aibă încredere în ei, căci numai astfel vor deveni campioni! Să nu-i lăsați în anonimat, să-i duceți la cluburile sportive, să-i înscrieți în organizații cum e Uniunea Ucrainenilor din România, astfel vor avea contact cu oameni din diverse branșe, care pot să le identifice abilitățile, talentul, calitățile, îndrumându-i spre domeniile potrivite!”.

Claudia SEMCIUC

Copiii de Aur din Poienile de sub Munte

La data de 11 martie 2023, în localitatea Ploiești-Brazi, județul Prahova, a avut loc Campionatul Național de Freestyle Kickboxing – probe de Tatami. Clubul Sportiv „Victoria” din Maramureș, al cărui antrenor și președinte este Ioan Mihalca, s-a prezentat cu un lot de cinci sportivi: Timeea Benzar, Alexandru Taut, Vladimir Benzar, Sergiu Ioan Ciontos și Anton Corjuc.

După lungi și serioase antrenamente și în urma unei prestații excepționale, sportivii maramureșeni s-au întors cu următoarele rezultate: Timeea Benzar, din Poienile de sub Munte, a obținut medalia de aur la categoria Freestyle, 8-9 ani, fete, 25 kilograme; Vladimir Benzar, din Poienile de sub Munte – medalie de argint la categoria Freestyle K1 Light, 10-12 ani, băieți, 35 kilograme, Anton Corjuc, din Poienile de sub Munte, a obținut argintul la categoria Freestyle K1 light, 13-15 ani, băieți, 50 kilograme.

Au mai obținut medalii: argint – Ciontos Sergiu Ioan, din localitatea Crasna, la categoria Freestyle K1 light, 10-12 ani, băieți, 40 kilograme, și bronz – Taut Alexandru, din Leordina, la categoria Freestyle K1 Light, 8-9 ani, băieți, 30 kilograme.

Din discuțiile purtate cu antrenorul Ioan Mihalca, am aflat următoarele: „Sportivii noștri au făcut meciuri foarte frumoase, unele din ele în fața unor adversari mult mai experimentați, și au dat dovadă de toate calitățile pe care trebuie să le aibă un luptător de performanță în aceste sporturi de contact. Drumul nostru este abia la început”.

Felicitări sportivilor, antrenorului și, nu în ultimul rând, părinților pentru efortul depus.

Doamne ajută tuturor!

Dumitru HOLDIȘ,
bibliotecar, Poienile de sub Munte

Învierea Domnului și Învierea Omului

Din relatările Sfinților Apostoli, cunoaștem complexitatea Operei de Mântuire pe care Hristos a desăvârșit-o *pentru noi și pentru a noastră mântuire*. Cea mai mare minune din istoria umanității este și va rămâne Învierea Domnului. Faptul că Hristos înviază, părăsește mormântul, revine la viață, se arată ucenicilor și mironosițelor, ne dezvăluie, pe de o parte, Atotputernicia lui Dumnezeu, iar, pe de altă parte, nemăsurata dragoste al Lui față de noi, oamenii. Tot ceea ce face Hristos în conlucrare cu Tatăl și cu Duhul Sfânt este lucrarea Dumnezeului Treimic pentru om. Învierea lui Hristos reprezintă garanția învierii noastre. Învierea lui Hristos este temelia învățaturii de credință ortodoxă. Învierea lui Hristos ne demonstrează că răul nu poate birui, diavolul, cu toate mijloacele sale, nu poate învin-

picioare, îi trimite în lumea întreagă pentru a face cunoscut tuturor Adevărul. Faptul că ucenicii L-au văzut înviat i-a transformat în Apostoli, adică în vestitori unici Adevăr revelat și experimentat, pe care L-au văzut, cunoscut și primit. Un adevăr pe care L-au vestit mai târziu întregii lumi și pentru care au primit moarte martirică, au acceptat să le fie scurtată viața, deoarece erau convinși că vor învia, știau că moartea nu este sfârșitul, ci doar începutul unei noi vieți împreună cu Cel Care Li s-a descoperit. Acesta este argumentul suprem al Învierii lui Hristos: faptul că aceia care L-au văzut înviat au aflat Adevărul. Cine și-ar da viața pentru un străin sau pentru un necunoscut? Nimeni! Niciunul dintre noi nu am fi în stare a muri pentru o idee sau pentru un om oarecare. Însă, atunci când suntem convinși

nu atât de moarte, cât de ceea ce va urma după moarte, adică de întâlnirea cu Dumnezeu. Sfinții se temeau să nu fie răpiți fără pocăință, fără pregătire înaintea Dreptului Judecător.

Credința în înviere, convingerea de fapt că vom învia ar trebui să ne dea un nou sens vieții. Omul care este convins că va învia este diferit, creștinul convins de învierea sa nu va sărbători doar câteva zile Învierea, nu va lua lumină de la biserică pentru ca, mai apoi, să revină la o viață pătimasă și vicioasă, ci va fi creștinul încredințat de mărturiile Sfinților Evangheliști, va căuta să trăiască zilele sale pe acest pământ în așa fel încât moartea să fie doar o trecere spre *învierea vieții* (cf. Ioan 5, 29).

pr. dr. Ioan IURCEA

ge. Învierea Domnului ne arată că Dumnezeu nu a creat o lume pe care a părăsit-o, ci a recreat-o prin Fiul Său. Căci, da, împreună cu Hristos Întrupat, Dumnezeu a recreat această lume căzută și debusolată, dându-i posibilitatea dobândirii veșnicei fericiri!

Când vorbim de Cruce, spunem că există Crucea Domnului și crucea omului. La fel se întâmplă și cu Învierea: vorbim de Învierea Domnului și de învierea omului. Învierea Domnului nu a avut martori. Omul nu s-a învrednicit să poată vedea Strălucirea Învierii. Este singura explicație prin care putem înțelege și accepta de ce Învierea nu putea fi văzută de vreun muritor. Evanghelistul Matei relatează că străjerii au căzut cu fața la pământ doar la apariția Îngerilor (cf. Mt. 28, 2-4), dar să mai vadă strălucirea Dumnezeirii? Era imposibil! Iisus li se arată Înviat cu semnele cuielor pe mâini și pe

de încredințarea lui Dumnezeu, nimic nu ne mai poate face să ne oprim sau să tăgăduim cele revelate. Dovada Învierii lui Hristos sunt Apostolii Săi care au acceptat martiriul, dar și mulți alți oameni care au răbdător mucenicia și chinuri inimaginabile, convinși fiind că doar așa vor învia și ei. Începând cu Sfântul Arhidiacon Ștefan și până la ultimul martir exterminat în temnițele comuniste sunt milioane de vieți care, prin acest mod al răbdării, ne-au convins de credința în înviere și de propria noastră înviere.

Noi, oamenii, avem multe și felurite frici, însă cea mai înfricoșătoare frică este frica de moarte, frica de trecere de la un mod de existență la altul. Această frică ne arată, pe de o parte, puținătatea credinței noastre în înviere, iar, pe de altă parte, ne scoate la suprafață concepția greșită legată de viața aceasta pământească. Știm că și Sfinții, nevoitorii cei mari, se temeau de moarte, însă

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine, în exclusivitate, autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:

curierul.ucrainean@uur.ro

Redactor-șef:
Ioan Herbil

Redactor:
Ștefania Pietreanu

Tehnoredactare și culegere:
Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la
Tipografia
„RCR PRINT”
ISSN 1223-5210